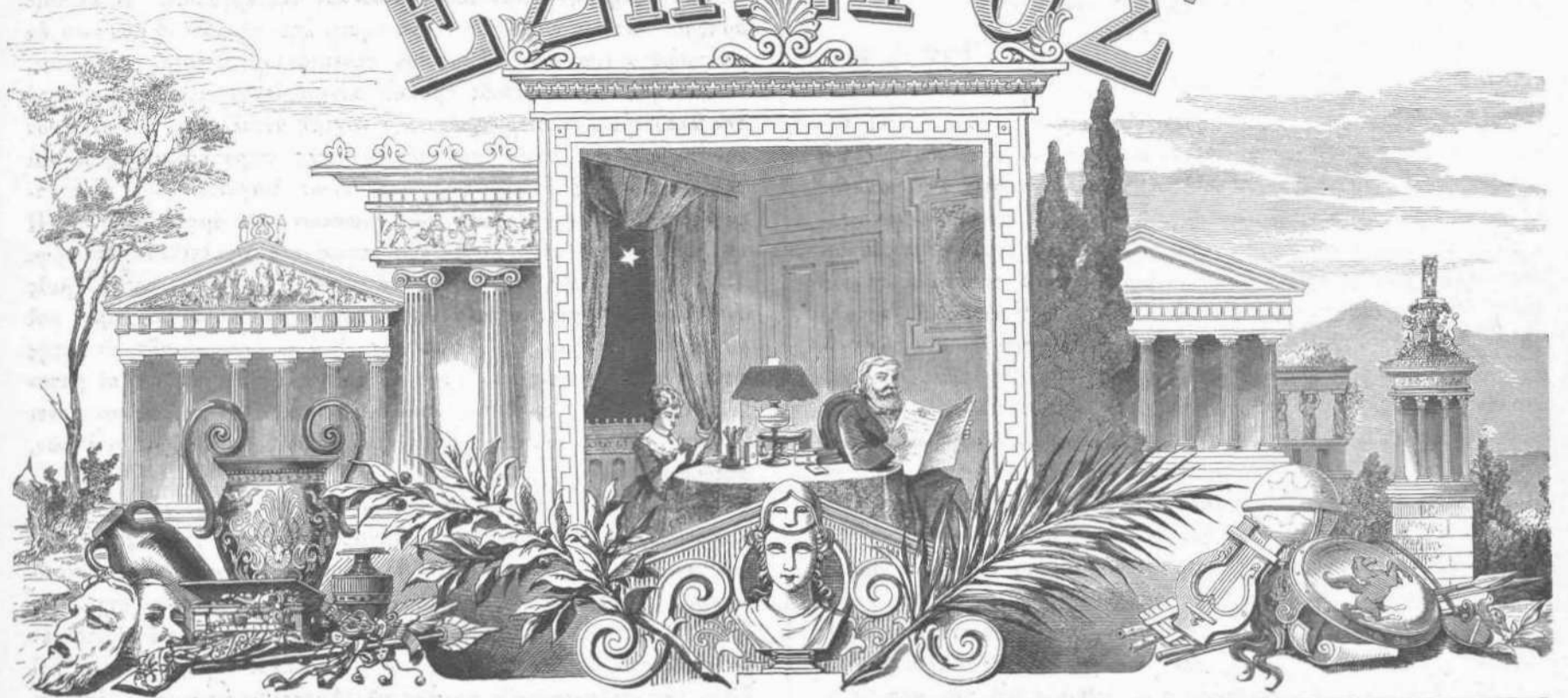

ΕΣΠΕΡΟΣ

Ἔτος Α΄.

Ἐκδίδεται
τῆ 1/18 καὶ 15/27.
ἐκάστου μηνός.

Ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ τῆ 15/27 Ἀγούστου 1881

Τιμὴ ἑτησία
προπληρωμένη
εἰς χρυσόν.

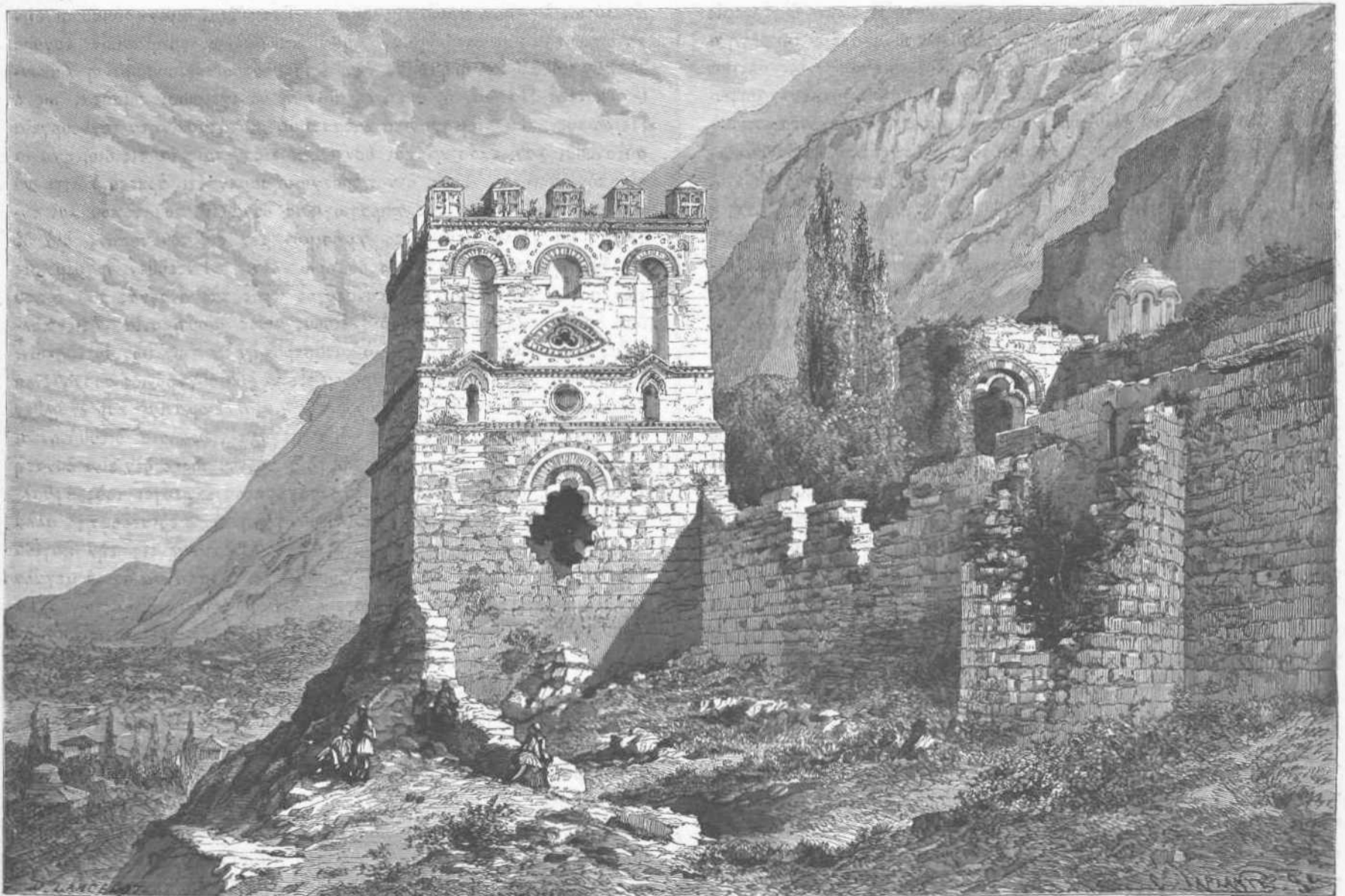
Φράγκ. 40.
Μάρκ. 32.
Ρούβλ. 16.

Ἄρ. 8.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ἀνταπόκρῆσις ἐξ Ἀθηνῶν. — Ὁραταὶ τοποθεσίαι ἐν Ἑλλάδι. — Τὸ μνημεῖον τοῦ Παπαδάκη ἐν Ἀθήραις. — Περί Κωνσταντινουπόλεως (βιβλιο-
χρησία). — Ἱγιεῖναι ἐν Ταύροις. Ματάρ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ (συνέχεια). — Ποίησις. —
Τὰ προπύλαια τοῦ ναοῦ τῆς Ἐλεούτιδος. — Βυζαντιναὶ εἰκόνες. Ἀνδρόνικος Κομνηνός
(συνέχεια). — Ὁ Βοῦ-Ἀμάριος. — Πολιτικὴ ἐπιθεώρησις. — Διάφορα. — Εἰδοποιήσις.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ἀρχαῖον φραγκικὸν φρούριον παρὰ τῆς Σπάρτης. — Τὸ μνημεῖον τοῦ Α. Φ.
Παπαδάκη ἐν Ἀθήραις. — Χωρική ἐκ Λεονταρίου. Χάρι παρὰ τὸ Μαρτοῦδι ἐν
Εἰβοῖα. — Τὰ προπύλαια τοῦ ναοῦ τῆς Ἐλεούτιδος. — Ὁ Βοῦ-Ἀμάριος.

ΑΡΧΑΙΟΝ ΦΡΑΓΚΙΚΟΝ ΦΡΟΥΡΙΟΝ.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ.

30 'Ιουλίου 1881.
11 Αυγούστου.

Οί αντιπρόσωποι του στρατηγού Τύρρ του αναλαβόντος την διεξαγωγήν της τομής του κορινθιακού ισθμού άφίκοντο ήδη και άπλήθον εις Κόρινθον ίνα ποιήσωσι καταμετρήσεις και μελέτας προς έναρξιν του έργου προσεχί. Έν άλλη ανταποκρίσει προτέρα εξέθηκα δι' όλίγων τας άποπειρας τας γενομένας προς έκκοπήν υπό των άρχαίων, αναγνωρισάντων την σπουδαιότητα και κοινωνικήν χρησιμότητα του έργου. 'Αλλά τουθ' όπερ δέν κατορθώθη υπό ισχυρών δυναστών προφανώς θά επιτύχη διά της μεγάλης δυνάμεως της νεωτέρας επιστήμης. Τό τε επιστημονικόν και τό χρηματιστικόν μέρος της επιχειρήσεως φαίνεται έξεσφαλισμένον άφ' ού όπόκειται εις αύτην ό δάκτυλος του δεινού Λεσσήφ, όστις ως ό άρχαίος Δεινοκράτης τολμά να μεταβάλλη την αιώνιαν φύσιν. 'Αλλ' ό μόν παλαιός άρχιτέκτων προτείνας εις τόν 'Αλέξανδρον να μεταμορφώση τόν 'Αθω εις κολοσσαίον άγαλμα διά μόν της έτέρας των χειρών κρατούν πόλιν μυρίων άνδρών, διά δε της άλλης ύδρίαν έξ ής θά έξεχόνοντο τά ύδατα όρμητικου ποταμού, ύπέβαλλεν εις την σκέψιν του μεγάλου κατακτητου σχέδιον νέον μόν και μεγαλεπήβολον, άλλ' άνόνητον. ό δε Γαλάτης επιστήμη μεταβάλλει εις πορμούς τους ισθμούς και την μεσογίαν εις πόντον ούχι χάριν επιδείξεως και άρσεκίας κολακικής προς δυναστην ισχυρόν, άλλ' ύπερ της έπικοινωνίας και του έμπορίου των λαών. Τό δ' έργον τουτο επιτυχάνον εύνόητον εινε όποιαν δύναται να παράσχη εύκολίαν εις την παγκόσμιον συγκοινωνίαν, μεταβάλλον και την Κόρινθον από άσήμου τανών έπαρχιακής πόλεως εις σπουδαίον σταθμόν του διαμετακομιστικου έμπορίου.

Συγχρόνως σχεδόν έφθασαν εις 'Αθήνας και τά έργαλεία και τό ύλικόν της εταιρείας των τροχιοδρόμων. 'Εγράφη δ' έν ταις έφημερίαις ότι πρόκειται να γείνη κατ' αύτας έναρξις των έργων έν τή όδω Σταδίου. 'Όποια πρόσδος άληθώς έντός όλίγων δεκάδων έτών! Πολλοί ένθυμούνται άκόμη την σημερον χαριτωμένην όδόν ταύτην άμορφον χάνδακα που έχοντα σπανιζούσας τας οικίας και καθ' ήν ή διάβασις έγίνετο επί χονδρών κορμών δένδρων. Και ταύτα δέν διηγούνται άνδρες του παρελθόντος αιώνος, αλλά οι ένθυμούμενοι τας 'Αθήνας του 1840. Τιοιαύτη ή άκατάσκευος έρημία της πόλεως περι τούς χρόνους καθ' ούς ή έλευσις της πρώτης κινητής θερμάστρας εις την πόλιν της Παλλάδος ήτο γεγονός παρέχον θέαμα και γενών σχόλια παρά τοις αυτόχθοσι της Κεχροπίας. 'Ό διάσημος Γερμανός άρχαιολόγος Ross δέν άπηξίωσε να περιγράψη ταύτην την σκηνήν. 'Η όδός Σταδίου δύναται κατά ταύτα να παραβλήθη έν μέρει προς τά "βουλεβάρτα" των εύρωπαϊκών πόλεων, άτινα έγενήθησαν ως τό πλείστον έκ των τάφρων των περιβαλλουσών έν τοις χρόνοις του μεσαιώνος τά τείχη των ώχυρωμένων πόλεων. 'Ισως δε και ό χάνδαξ δν νύν αντικατέστησεν ή κομψή όδός Σταδίου δύναται μέχρι τινός να θεωρηθη ως χαώδες λείφανον τοιαύτης τάφρου περιβαλλούσης τό κατά τούς άρχαίους και μεσαιωνικούς χρόνους τείχος της πόλεως, όπερ, ως γνωστόν, καθ' όσον μέχρι τουδε έξηκριώθη, από των σημερινών βασιλικών ίπποστασιών μέχρι της πλατείας της εθνικής Τραπεζής έδαινε σχεδόν κατ' ευθείαν, άποτελοών γραμμην μονοου παράλληλον προς την όδόν Σταδίου, ήτις ήτο ή άμεσος έξωτερική του τείχους περιούχη.

Δυνάμεθα λοιπόν να είπωμεν ότι και αί 'Αθηναί κατεσκεύασαν έκ της τάφρου τό βουλεβάρτον αυτών, ως πλείστοι άλλαι πόλεις της 'Εσπερίας. 'Ενταύθα ένέκειτο τό πρώτον βήμα, ή ρήξις προς τό παρελθόν. 'Απαξ δ' είσελάσαντος του νεωτέρου πνεύματος, τό δεύτερον βήμα εινε ευχερέστερον. αί σιδηραί τροχιαί θά σρωθώσιν. 'Αλλά τό γεγονός δέν εινε όσον τό κατ' άρχάς φαίνεται άπλοον. Δέν εινε κενός νεωτερισμός. 'Εκαστος ήχος της σάλπιγγος ή του κώδωνος του όδηγου της σπευδούσης εκείνης μακρας άμάξης θά γεννά εις τόν διαβάτην την ιδέαν της σπουδής και θά

υπομνησχη την αξίαν του χρόνου και της εργασίας. 'Η έν ταις άμάξαις κατά πάλ λεπτόν συνάντησις επί τό αύτό άνθρωπον έκ παντοίων κοινωνικών τάξεων θά συνεπιφέρη πλείστας συνεπειας, τό αισθημα του ευγενοός τρόπου συνηγμένου άρμοζόντως μετά της έλευθερίου συμπεριφοράς, την εύχερη άνταλλαγήν των σκέψεων και πόθων του λαού, την αύξησιν της παρατηρητικότητος και της άμεσωτέρας αντίλήψεως των άλλως διαγόντων βίον οικοτραφέστερον και την άδρυνσιν των γνώσεων των άμαθεστέρων. 'Η τροχιοδρομούσα εκείνη άμαξα εινε ίπποκίνητον σχολείον έν ύπαίθρῳ. 'Η δε διδασκαλία γίνεται άφ' εαυτής, γοργή, ποικιλη, μεταξύ μιάς αναβάσεως και μιάς καταβάσεως από ένός εις άλλον πρόχειρον και αυτόματον σταθμόν. "Εως φθάση ή λεωφόρος άμαξα από της άφετηρίας αυτης εις τό τέρμα οι επιβάται ήλλαξαν ως αί μετακινούμενοι ψήφοι πολύχρου καλειδοσκοπίου, αλλά τό σύνολον μένει τό αύτό, εινε ό λαός, παρατηρών, δικάζων, σχεδιάζων, μελετών, σπεύδων.

'Αλλά δέν πρόκειται να γράψω ένταύθα ύμνον εις τούς τροχιοδρόμους. με παρέσυρε δε ή ευχαρίστησις επί τη ιδέα ότι κατ' όλίγον άρχεται και παρ' ήμιν διαδιδομένη ή ανάγκη της συγκοινωνίας, ή επιθυμία προς προαγωγήν των λεγομένων δημοσίων έργων. Τό καλόν δε εινε ότι τά τοιαύτα δέν περιορίζονται έν μόνη τη πρωτευούση. Χάρις τη θεσμή περι νομομηχανικών και ένεκα της πολεμοφανούς τροπής των ημετέρων πραγμάτων έγίνετο δυνατή ή κατασκευή όδων τινων και λεωφόρων κατά τας έπαρχίας, ιδίως έν τη Στερεά. Λυπηρόν εινε τό αισθημα ότι έγρειάζετο να γείνωσιν όδοι και γέφυραι, μόνον αί αναγκαίόταται, την παραμονήν μελλούσης διαβάσεως των συνόρων υπό στρατου παρασκευαζόμενου εις πόλεμον. 'Αλλ' άγαθόν και τουτο. Είθε δε μόνον να μη περιορισθη τό πράγμα έως εδώ. 'Επ' ίσης ήρξαντο κατασκευαζόμενοι λιμένες και προκομαίαι. Δήμεοι τινες επιτυχόντες αναλόγων δανείων παρὰ της εθνικής Τραπεζής, προκηρύσσουσι την κατασκευήν καταστημάτων, όδων και άλλων δημοσίων έργων. 'Αλλαι πόλεις έκοσμήθησαν ήδη υπό θεάτρων νέων, ως ή Ζάκυνθος και αί Πάτραι, ή σκέπτονται ήδη νανεγείρωσι τοιαύτα, ως ό Πειραιεύς. Τά βιομηχανικά καταστήματα, τάτμοκίνητα τεχνουργεία αυξάνουσι καθ' εκάστην και όσημέραι ειγάζεται νέα τις βιομηχανία εις τόν τόπον. 'Αλλά δέν προσεχωρήσαμεν έτι αρκετά, ώστε να νοώμεν κατά βάθος τας παραγωγικάς δυνάμεις του τόπου και έντεϋθεν να έπινοώμεν τί τό χρήσιμον μόν εις τόν τόπον, διά δε τά ήμέτερα κεφάλαια προσοδοφορώτερον. 'Εντεϋθεν ή μίμησις των αυτών έπινοιών, ή δυσανάλογος προς τας ανάγκας του τόπου υπό πολλών διά μιάς ύδρυσιν είδους τινός βιομηχανίας ήτις πολλάκις επιφέρει την μετά βραχύ καταστροφην πάντων των άντιζήλων.

Τούτο συνέθη πρό τινος χρόνου εις τά δύο συγχρόνως συσταθέντα ύλοποιεία. Παρήλθεν ή εποχή της μεταλλειομανίας και έπήλθεν ή εποχή της κολλυβιστικής. Τά μεγάλα κεφάλαια διευθύνονται ούτως επιτηδείως και ταχέως ως διά τόρνου ώστε δέν εινε δυνατή ή έκρίσις αυτών, ένεκα δε της ταχύτητος έκφεύγει τούς όφθαλμούς των πολλών ό τρόπος και ή μηχανή της περιστροφής. αλλά τά μικρά κεφάλαια έμπίπτουσιν ως ευχερέστατα εις την παγίδα της χειροκλοπίας. Πόσον άλλοιον θά ήτο τό πράγμα άν να μεγάλα κεφάλαια έπελαμβάνοντο πλείτερον έργων τινών δημοσίων. Τά μεν κέρδη δέν θά ήσαν όλιγώτερα, θά έμενε δε και εις τόν τόπον άληθής τις ύφέλεια, έν φ' την σημερον ούδέν άλλο κατορθούται διά των παιγνιδίων της χρηματιστικής ή ό πλουτισμός όλίγων τινών και ή παράταξις δυσανάλογως πολλών μεσιτικών και συναλλακτικών καταστημάτων κατά μήκος της όδοϋ Αιόλου. 'Αλλά και τά μικρά και τά τοπικά κεφάλαια ήδύναντο άντι να έκτίθενται άσυλλογίτως εις τόν ύλεθρον των κολλυβιστικών θαράβρων, να όρθοποδήσωσι και γίνωσι πάροχα ύφέλειας εθνικής άν άπετέλουν θαράβαλαν τινά όμοσπονδίαν υπό την τιμίαν και ειλικρινή διοίκησιν της επιστήμης και της μαθήσεως. Πλείστοι τέχναυ, πλείστοι βιομηχανιαί, ή εκμετάλλεσις των φυσικών πόρων της χώρας θά ήδύναντο να έπιτευχθώσι διά των ήνωμένων πολλών μικρών

κεφαλαίων. Πολλά δε τοπικά έργα ανάγκης, προόδου και καλλισθησίας επιβάλλονται εις τούς έχγατοίκους. 'Αλλοτε τά χρήματα εθάπτοντο. την σημερον παρ' ήμιν συγκεντρώνται εις 'Αθήνας ή χρησιμεύουσιν εις την τοκογλυφίαν. έν τῷ μέσῳ έγκειται τό αγαθόν. 'Όποσαι δε τοπικά ύφέλεια δύνανται έντεϋθεν να θλαστήσωσιν εινε εύνόητον. Πλείστοι πόλεις της 'Ελλάδος, έχουσαι έκ θεου την εύλογίαν αξιολόγων ίαματικών λουτρών, ήδύναντο να μεταβληθώσιν εις άληθείς παραδείσους. Πλείστοι κατά τόπους βιομηχανιαί, άτινες διατηρούσιν άκόμη τόν παλαιόν, άπλοον αυτών οικιακόν χαρακτήρα, ήδύναντο αυξανόμεναι εις γενικωτέραν, οίονει ειπείν δημοσιωτέραν βιομηχανίαν, ναποθώσι πηγή πλούτου όλων πόλεων και έπαρχιών.

'Αλλ' ή ώθησις έδόθη και ή άρχή εινε τό ήμισυ του παντός. 'Απαιτείται δε μόνον φρόνησις μέν και τιμιότης παρὰ των πολιτών, ειλικρίνεια δε και άφιλοκέρδεια παρὰ της κυβερνήσεως.

Καλλίας.

ΩΡΑΙΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

(μετ' εικώνων, όρα σελ. 118. 120.)

Α. ΑΡΧΑΙΟΝ ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΦΡΑΓΚΙΚΟΝ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΣΙΑΡΤΗΝ.

'Εν έτει 1247 ό Γουλιέλμος Βιλλαρδουίνος, διατρίβων έν Λακωνία, ύδρυσεν την όχρράν πόλιν του Μιστρα, μίαν ώραν περίπου απέχουσαν της άρχαίας πρωτευούσης της Λακεδαίμονος. ώνόμασε δε αύτην ΜΙΣΤΡΑ, όπερ έν τη άρχαία γαλλική διαλέκτῳ σημαίνει "ή κυρία πόλις."

'Ό κοινικός λόφος, έφ' ού ειναί έκτισμένη ή πόλις αυτη, εύρίσκεται εις τούς πρόποδας του Ταυγέτου, χωριζόμενος όμως από του όρους διά θαυμάτων φαράγγων και βράχων άποτόμων. 'Αλλοτε ή πόλις αυτη ήρίθμει 25 χιλιάδας κατοίκων, αλλά μετά την έντελη αυτης υπό των Τούρκων καταστροφήν, οι κάτοικοι αυτης σχεδόν όλοι την έγκατέλιπον καταφυγόντες εις Σπάρτην και εις άλλας των περιχώρων κόμας.

Περίεργος ειναί ή έντύπωσις, ήν έμποιεί ή πόλις με τά έρείπια των άρχαίων παλατιών της, με τας λιθοστρώτους, άνωφερεις όδοδς και έν γένει με την μεσαιωνικήν της όψιν. Εύρισκόμενος εκεί νομίζει τις πράγματι ότι εύρίσκεται έν πλήρει μεσαιώνι.

'Εν τῷ μέσῳ περίπου της προς τό φρούριον άγούσης όδοϋ ύπάρχει άρχαία μονή, περιέχουσα τάφος τινός της φραγκικής και θυζαντινής έποχής. μεταξύ άλλων σώζεται εκεί και ό τάφος της ώραίας Θεοδώρας, συζύγου του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, θανούσης ένταύθα έν έτει 1430.

'Αναβαίνοντες άκόμη επί όδοϋ άνωφερούς και επιμήχθου φθάνομεν εις τό φρούριον, έν φ' έν μέσῳ κατερειπωμένων έπάλλεων και τμημάτων του τείχους, διατηρείται άκόμη ό τετράγωνος φραγκικός πύργος, δν παριστῶ ή ήμέτερα εικών. 'Ό πύργος ούτος διετήρησε με τά πλινθόκτιστα κοσμημάτα του και με τούς ναύσκους του τόν τύπον της έποχής του φεουδαλισμού, καθ' ήν άνηγέρθη.

'Από του ύψηλου τουτου σημείου ή θέα ειναί έντως θαυμασία, διότι έντεϋθεν επιθέλεπει τις την έκτεταμένην της Σπάρτης πεδιάδα, περικεκλεισμένην πανταχούθεν ως ώχυρωμένον στρατόπεδον υπό ύψηλών όρέων, έν φ' όπισθεν του πύργου ύψούνται άγρια και άπότομοι του Ταυγέτου αί κορυφαί.

Β. ΧΑΝΙ ΠΑΡΑ ΤΟ ΜΑΝΤΟΥΔΙ.

'Η έτέρα εικών έξ 'Ελλάδος παριστῶ μικρόν χάνι πλησίον του χωρίου Μαντουδίου έν Εύβοία.

'Η Εύβοια ειναί μία των ώραιότερων έπαρχιών της 'Ελλάδος. Τά δάση αυτης ειναί όνομαστά και τά κτήματα μεγάλα και πλούσια.

'Αγρια φαράγγες διαδέχονται πυκνά δάση, κοιλιάδες μυστηριώδεις, σκιαζόμεναι υπό πλατάνων και άρχαίων δρυών, διαδέχονται εύφύρους πεδιάδας, και εδώ κ' εκεί διά μέσου της άφθόνου αυτης φυτείας στίλβει μακρόθεν τό κάτοπρον της θαλάσσης και φαίνονται τά άκρωτήρια και ως υπό πέπλου έλαφρου κεκαλυμμέναί αί νήσοι. 'Αλλά και έν Εύβοία ή αυτη έλλειψις όδων ως και έν τη λοιπή 'Ελλάδι. ή αυτη δυσκολία της μεταβάσεως από τόπου εις τόπον. Καί ως έκ τουτου και ή καλλιέργεια δέν αναπτύσσεται όσον έπρεπε και τά δάση έκείνα τά άπέραντα, άληθής θησαυρός, μένουσι σχεδόν άχρηστα. 'Όδοι, και πάλιν όδοι—ιδού έν των πρώτων μελημάτων της 'Ελληνικής κυβερνήσεως. Κατασκευαζόμενων όδων θέλουσιν άνοιχθή τσοσῦται διώρυγες πλούτου και ευημερίας διά τόν τόπον. ή παραγωγική της χώρας δύναμις θέλει δεκαπλασιασθή και ή εύφορος και πειθής γη θέλει άποφέρει καρπούς εκατονταπλασίονας. Δικαίως μέμφονται ήμῶν οι ξένοι ως μη μεριμνούντων άρκούντως περι της συγκοινωνίας έν τη χώρα ήμῶν. άλλ' οι ξένοι ειναί ξένοι και άδιάφοροι. σημερον εύρίσκονται έν 'Ελλάδι και αύριον μεταβαίνουσι πάλιν εις τας πατρίδας των και ως ύνευρον μόνον ένθυμούνται την έν 'Ελλάδι διαμονήν των, ούδέν έχοντες περαιτέρω εκεί συμφέρον. 'Ημεις όμως οι 'Ελληνες, οι άμέσως ένδιαφερόμενοι, ήμεις τό λέγομεν και τό επαναλαμβάνομεν μετά άλλους ψυχικού, διότι έννοούμεν πόσον άδικεί τόν τόπον μας, ή ασύγνωστος αυτη έλλειψις.

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ Φ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ.

(μετ' εικώνος, όρα σελ. 117.)

Τό μνημείον του πατρός της νεωτέρας γυμναστικής JAHN, εις δν όφείλει από των άρχών του αιώνος ή Γερμανία την έπίρρωσιν των σωμάτων και άκμήν των πνευμάτων εκείνων των άνδρών, οίτινες έμελε να νικήσωσι στρατούς παλαιμάτους, τό έγρηγερμένον έν τη Hasenhaide του Βερολίνου ειναί άληθές ύδρυμα του γερμανικου πατριωτισμού. εκάστη πόλις συνειένεγκεν ένα λίθον, οίονει σύμβολον της όφειλης αυτης και εύγνωμοσύνης προς τόν μέγαν πατριώτην.

Προς τό μνημείον έκείνο δύναται να παρομοιωθη τό εθνικόν Πανεπιστήμιον, τό πανελληνικότατον των ιδρυμάτων. Σχεδόν έκαστος των 'Ελλήνων προσήνεγκεν ύπερ αυτου τόν λίθον του από της ήμέρας καθ' ήν ιδρύθη τόν Μάιον του 1837. 'Ό μόν κατέθηκε του πνεύματος και της επιστήμης τά δώρα, ό δε πλούσια θησαυρίσματα έργατικής χειρός. 'Η κυβερνήσις του ελληνικου κράτους έπραξεν ίσως έν συνόλῳ όλιγώτερα των οσα έπραξε και πράττει όσημέραι ή ιδιωτική φιλοτιμία και έθελουσία. 'Από των περάτων της γής οι εύποροι όμογενείς, από πάσης της 'Ελλάδος γωνίας οι πολίται έπλούτισαν τας συλλογας αυτου, τά μουσεια και την βιβλιοθήκην, παρέσχον τά μέσα της σπουδής εις νέους φιλομαθείς, άνδρυσαν μέγαρον άνάλογον της ένουχίσεως των Μουσών και εκόσμησαν αυτό δι' εικώνων και άγαλμάτων. 'Αν οι λίθοι εινε πολλοί, ως οι του μνημείου του JAHN, ούδεις εινε άξιος περιφρονήσεως. Αί μεγάλα περιουσία των 'Ιονιδών, του Βαρούκα και πλείστοι άλλαι εινε άξιαί επ' ίσης μεγάλης εκτιμήσεως ως και αί εκατόν έκείναι δραχμαί του καθ' όδουδς άνομιστου 'Οκα, ή μόνη περιουσία αυτου ήν εκληροδότησε πρό είκοσαετίας εις τό Πανεπιστήμιον διά συγκινητικής διαθήκης.

Μεγίστη δε των εις τό Πανεπιστήμιον γενομένων δωρεών ύπήρξεν ή του Κρητός 'Ανωτιού Φ. Παπαδάκη, καταλιπόντος ύπερ της ελληνικής επιστήμης σχεδόν όλην αυτου την μεγάλην περιουσίαν. Τό Πανεπιστήμιον προσέθηκε χάρις τη γενναίωφρονι ταύτη δωρεά εις την ιδίαν αυτου περιουσίαν τό έκκαθαρισθέν ποσόν 893, 168 δραχμών. Μόνον δε δρον έθηκεν εις τό Πανεπιστήμιον ό

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ὑπό

ΓΑΙΤΟΥ.

(Ἔρα προηγουμ. ἀριθμόν.)

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (μόνη).

Νὰ τὸν ἀκολουθήσω πρέπει. Κίνδυνος ἀπειλεῖ μέγας τοὺς ἐμούς. Πλὴν φεῦ! κ' ἐμοῦ αὐτῆς ἡ τύχη δεινὸν φόβον με πληροῖ.

Ὡ! τῆς χρηστῆς ἐλπίδος θὰ παρατηθῶ, ἣν ἐν μονήρῃ εἶψ κρυπτήν ἔτρεφον;

Ἔστ' αἰωνία ἡ ἀρά; Οὐδέποτε ἔ' ἀνεγερθῆ ἐκ νέου αὐτ' ἡ γενεὰ ἐν εὐλογίᾳ;

Ἄν τὰ πάντα φθίνουσι καὶ ἀπαυδῶσιν, εὐτυχία, δύναμις τῆς ζωῆς, μόνη ἀφθίτος εἶν' ἡ ἀρά;

Μήτηρ ἐλπίζω τῆς οἰκίας μου μακρὰν ἐγχεῖν ἀφ' οὗ ἐσώθη, πῶς θὰ μοὶ δοθῆ τὴν κεκληιδωμένην στέγην μας ποτὲ χεῖρ' ἢ ἀγνίσω καὶ καρδίᾳ καθαρᾷ;

Μόλις ἐκ νόσου συγγερᾶς ὁ ἀδελφός ἰάθη θαυμασίως εἰς τὸν κόλπον μου, μόλις ἡ ναῦς προσπλέει ἡ παμπόθητος εἰς τῆς πατρίδος νὰ μὲ φέρῃ τὰς ἀκτὰς, καὶ ἡ ἀνάγκη, σιδηρόχευρ καὶ κοφῆ, διπλοῦν μοὶ ἐπιβάλλει ἐγκλημα, κλοπὴν τοῦ πανοσθόστου, ἐμπειστοεὐμένου μοι, τοῦ ἱεροῦ εἰδώλου, κ' ἐξαπάτησιν τοῦ σώσαντός με ἐκ θανάτου καὶ δεινῶν.

Ὡ! μὴ εἰς τὴν ψυχὴν μου ἀγανάκτησις βλαστήσῃ τῶν Τιτάνων καὶ τῶν παλαιῶν Θεῶν, τὸ στήθος τοῦτο μίσητος καθ' ὁμῶν θαθέως μὴ σπαράξῃ γῆρ', Οὐλύμπιοι!

Σαῖς σώσατέ με, καὶ προσεῖτε σώσατε ἀγνὸν ἐντός μου τὸ σπετὸν σας εἰδῶλον.

Ἀρχαῖον ἄσμα εἰς τὰ ὦτά μου ἔχει. — Τὸ εἶχον λησμονήσαι, οὐχὶ ἄκουσα. — Τὸ ἄσμα, ὃ αἱ Μοῖραι ἀγρὶ ἐψάλλον ὄτε τοῦ θρόνου ἔπεσον ὁ Τάνταλος.

Μετὰ τοῦ φίλου ἔπασχον τοῦ εὐγενούς.

Ἦσαν ὄργιλα, καὶ φρικτὸν τὸ μέλος των' εἰς ἡμᾶς θρέψῃ ἡ τροφὸς τὸ ἔψαλλε, καὶ εἰς τὴν μνήμην ᾄδῃ μ' ἐπανέρχεται.

Τοὺς Θεοὺς ἄς φοβῆται τῶν μερόπων τὸ γένος.

Ἡ ἀείδιος χεῖρ των ἰσχὺν φέρει καὶ κράτος, καὶ διέπει αὐτῶν τὰς ἡνίας ὡς βούλεται.

Ὅν δ' ὑψοῦσιν, ἐκείνος ἄς φοβῆτ' ἔτι μᾶλλον.

Ἐπερ θράχους καὶ νέφθ ἐστρωμέν' εἰσὶ θρόνοι καὶ καταχρύσοι τράπεζαι.

Ὅταν αἰρήται ἔρις, ἐν αἰσχρῷ οἱ ἀπόβλητοι ἀσεβεῖς δαιτυμόνες κατακίπτουσι εἰς σκότην, καὶ προσμένουν μεταίως, δεδεμέν' εἰς τὴν ἄβυσσον, τὴν δικαίαν των κρίσιν.

Ἄλλ' ἐκεῖν εἰς παγχρόστους εὐχόμενοι τραπεζᾶς κ' ἐορτὰς αἰωνίας.

Ἄπο ὑψους εἰς ὑψος τῶν θουῶν θηματίζουσι, καὶ τὰ θάρραρα κάτω νεφελώδη τοῖς πέμπουσιν, ὡς θυσίας θυμιάμα, τὴν πνοὴν τῶν Τιτάνων.

Συνεχῶς οἱ πανίσχυροι ἐκ γενῶν ἀποστρέφουσι

εὐλογοῦσας τὰς ὕψεις, καὶ ἀρνούνται νὰ ἐλπέωσιν εἰς μορφὰς ἀπογόνων ἐπιζῶν τὸ ὁμοίωμα τῶν πρὶν φίλων πατέρων.

Ταῦτα ψάλλουν αἱ μοῖραι. Ὁ ἐξόριστος γέρον ἐν σπηλαίοις τ' ἀκούει, ἐνθυμεῖται ἑαυτὸν καὶ ἐγγόνους καὶ κινεῖ πολίαν κεφαλὴν.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΘΟΑΣ. ΑΡΚΑΣ.

ΑΡΚΑΣ.

Ἀμνησθῶν τὸ λέγω, ὅτι ἀγνοῶ πρὸς ποῦ νὰ στρέψω πρέπει τὴν ὑπόνοιαν. Φυγὴν νὰ μηχανῶνται οἱ αἰχμάλωτοι; Νὰ εἶναι βοηθὸς των ἡ ἰέρεια;

Εἰς κρυπτὸν ὄρμον λόγος περιβάεται πῶς ἴσταται ποῦ τὸ ἐκείνους εἰς ἡμᾶς κομίσαν πλοῖον. Ἡ μαγία τοῦ ἀνδρός, ὁ ἀγνισμὸς, προφάσεις ὀνομασθεῖς ἀναβολῶν, καλοῦσι τὴν ὑπόνοιαν, καὶ προσφύλαξις μᾶς ὑπαγορεύουσι.

ΘΟΑΣ.

Εὐθὺς ἐνταῦθα κάλει τὴν ἰέρειαν τὴν ἀκτὴν πᾶσαν ἔπειτ' ἀνυχνεύσατε ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ ναοῦ, φεισθέντες μόνον τῶν μυχῶν τῶν ἱερῶν. Θέσατ' ἐνέδρας ἴνα τοὺς συλλάβητε. Κρατήσατέ τους ὅπου ἂν τοὺς εὕρητε.

ΘΟΑΣ.

Εὐθὺς ἐνταῦθα κάλει τὴν ἰέρειαν τὴν ἀκτὴν πᾶσαν ἔπειτ' ἀνυχνεύσατε ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ ναοῦ, φεισθέντες μόνον τῶν μυχῶν τῶν ἱερῶν. Θέσατ' ἐνέδρας ἴνα τοὺς συλλάβητε. Κρατήσατέ τους ὅπου ἂν τοὺς εὕρητε.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΘΟΑΣ (μόνος).

Δεινὸς ἐντός μου μεταπίπτει ὁ θυμός· ἐπ' αὐτὴν πρῶτον, ἣν ἐτίμων ἱεράν, κ' ἐπ' ἐμὲ πάλιν, οὐ ἡ ἐπιείκεια ἡ ἦπιος, προδότην τὴν ἀνέθρεψεν.

Εἰς τὴν δουλείαν ἄριστα ἐτίθεται κ' ὑποταγὴν μανθάνει ὁ στερούμενος ἐλευθερίας πάσης. Τῶν προγόνων μου εἰς τὰς τραχείας χεῖρας ἐὰν ἐπιπτα, καὶ τὴν οἴαν ἂν ἀπέφρευεν ὀργὴν, χαρὰ τῆς θὰ τῆ ἦτο μόνη νὰ σωθῆ, θὰ ἠγνώμοναι εἰς τὴν εὐνοῦν τύχην τῆς, κ' εἰς τὸν θυμὸν τὸ ξένον αἶμα γύνουσα, καθήκον τὴν ἀνάγκην θὰ ἐνόμιζε.

Κινεῖ ἐντός τῆς ᾄδῃ ἡ ἀγαθότης μου ἀθάλας πόθος. Μετ' ἐμοῦ νὰ συνδεθῆ, τὸ ἤλπισα μεταίως. Ἦδῃ σκέπτεται ἰδιοβρόχους τύχας. Κολακείαι τῆς μ' ἔβελξαν τὴν καρδίαν. Ἀντιστάμενον μὲ θέλει τώρα εἰς αὐτὰς, καὶ τὴν ὁδὸν νὰ διανοίξῃ δι' ἀπάτης προσπάθει.

Τὴν ἀγαθότητά μου φρονεῖ κτήμ' αἰ τῆς.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ. ΘΟΑΣ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μ' ἐζήτησας. Ἐνταῦθα τί σε ἔφερε;

ΘΟΑΣ.

Εἰπέ μοι, τὴν θυσίαν πῶς ἀνέστειλας;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Σαφῶς εἰς τὸν Ἀρκάδιον ἤγγελα τὸ πᾶν.

ΘΟΑΣ.

Πλὴν νὰ τ' ἀκούσω ἤβελον καὶ παρὰ σοῦ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Καιρὸν πρὸς σκέψιν ἡ Θεὰ σοὶ χορηγεῖ.

Φαίνεται νὰ συμφέρει ὁ καιρὸς κ' εἰς σέ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃς, εἰς ὀμότητα ἐὰν ἀπεσκληρύνθῃ ἡ καρδία σου. Μονάρχης ὅστις ἀπατεῖ ἀπάνθρωπα εὐρίσκει δούλους, ἀντ' εὐνοίας καὶ μισθοῦ νὰ μερισθῶσι τὴν ἀρὰν τοῦ ἔργου του, αὐτοῦ δ' ἡ παρουσία μένει ἄσπιλος.

Ἐν σκοτεινῇ νεφέλῃ φρόνον μελετᾷ, οἱ δ' ἀγγελοὶ τοῦ φοβεράν καταστροφὴν ἐπὶ τὸ θῦμα φέρουσι τὸ δόμοιρον· ὁ δ' αἰωρεῖται εἰς τὰ ὕψη του, Θεὸς ἀπρόσιτος ἐν μέσῳ τῶν τριχυμῶν.

ΘΟΑΣ.

Ἄγριον ἄσμα ἐκ χειλέων ἱερῶν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Θυγάτηρ τοῦ Ἀτρείδου, ὄχ' ἰέρεια εἰμὶ. Τὸν λόγον τῆς ἀγνώστου ἤκουες, κ' εἰς τὴν ἡγεμονίδα δίδεις προσταγὰς; Οὐχί. Ὡς θρέψῃς ἔμαθον ὑποταγὴν εἰς τοὺς γονεῖς μου, κ' ἔπειτα εἰς τοὺς Θεοὺς, καὶ ὡς ἐλευθερίαν τὴν ἐπιείθειαν ἐκθύμως ἐξετίμων· ἀλλ' εἰς προσταγὴν ἀνδρός νὰ κλίνω, καὶ εἰς λόγον τὸν τραχὺν, οὐδ' ἐκεῖ τότε, οὐδ' ἐνταῦθα ἔμαθον.

ΘΟΑΣ.

Προστάζει νόμος παλαιός, οὐχὶ ἐγὼ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Προθύμως εἰς τοὺς νόμους καταφεύγομαι, ἂν ὑπερήται τῶν παθῶν μας γίνονται.

Ἄλλος δὲ νόμος ὁμικεῖ ἐντός ἐμοῦ, ἀντίστασιν διδάσκων, ἀρχαιότερος, νόμος, καθ' ὃν πᾶς ξένος ἱερός ἐστίν.

ΘΟΑΣ.

Ἐπερ τῶν αἰχμάλωτων φαίνεται πολλὴ ἡ μερίμνά σου. Ἐν τῇ συγκινήσει σου τοῦ πρώτου ἐπελάθου ὄρου τῶν φρονῶν, τοῦ μὴ διερεθεῖσιν τοὺς ἰσχύοντας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Σιγῶ ἡ λέγω, νὰ ἐξεύρησι δύνασαι τί ἔχω εἰς τὸ εἶδος τῆς καρδίας μου. Μὴ πως ὁμοίως τύχῃς ἡ ἀνάμνησις δὲν ἀναλύει τὴν ψυχὴν εἰς ἔλεος; Πολλῶν δὲ μᾶλλον τὴν ἐμὴν! Βλέπω ἐμὲ ἐν αὐτοῖς. Ὅπως ἔτρεμον πρὸ τοῦ θωμοῦ. Γονυπετούσα, πρόωρον ἐπρόσμενον θανάτου ἐπισήμου τραῦμα. Ἦρθ' ἡ μάχηρα τὸ στήθος μου νὰ σίσχῃ, πληρὸς ὃν ζωῆς.

Ἐντός μου ἐδονεῖτο φρικῆς στρόβιλος. Κατέπεσ' ἄπνοος, καὶ — σωθεῖσ' ἀνέβλεψα. Εἰς ἡμᾶς ἔτι θαψιλέουσι οἱ Θεοὶ κ' ἡμεῖς εἰς δυστοχούνας δὲν τ' ὀφείλομεν; Νὰ μ' ἀναγκάσῃς θέλεις, σὸ, γνωρίζω με;

ΘΟΑΣ.

Ὅχι ὁ ἄρχων, σ' ἀναγκάζ' ἡ θέσις σου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἄπεχε, καὶ τὴν βίαν μὴ καλλώπιζε, ἐπαγομένην εἰς γυναῖκα ἄδονατον.

Ἄλλ' ἐγεννήθην ἐλευθερά, ὡς ἀνὴρ. Ἀπέναντί σου ἂν τοῦ Ἀγαμέμνονος τὸν υἱὸν εἶγες, καὶ ἀπήγεις ἄτοπα, θὰ εἶχ' ἐκείνους ἔϊφος καὶ θρασύτητα νὰ προσάσπῃς ἔτι δικαίον φρονεῖ.

Ἐγὼ δὲν ἔχω εἰμὴ λόγους· κ' εὐγενῆς ἀνὴρ τὸν λόγον σέβεται τῆς γυναικός.

ΘΟΑΣ.

Ἐπερ τὸ ξίφος τὸν τιμὸν τοῦ ἀδελφοῦ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τῶν ὀπλων εἶν' ἡ τύχη εὐμετάβλητος. Οὐδαίς ἐχέφρον τὸν ἐχθρὸν καταφρονεῖ.

Ἡ φύσις δὲν ἀφῆκεν ἀδοξήθητον κατὰ τραχείας προσβολῆς τὸν ἀσθενῆ. Μανθάνει δόλους, ἀγαπᾷ τεχνάσματα, ὑποχωρεῖ, θραδόνει, ὡς ν' ἀπαλλαγῆ.

Ἐγὼ τὸν τοιαύτην προκαλεῖ ἀντίστασιν.

ΘΟΑΣ.

Πλὴν ματαῖοι τοὺς δόλους ἡ περιστάσις.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἦν καθαρὰ καρδία δὲν χρειαίξεται.

ΘΟΑΣ.

Καταδικάζεις ἀκούσιως σεαυτὴν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἄν πῶς παλαίει ἡ ψυχὴ μου ἔδλεπες ὅπως τὴν μοῖραν ἀποσεῖσθ τὴν κακὴν θαρρόντως, ἦτις κατ' αὐτῆς ἐπέρχεται!

Ἀπέναντί σου εἰμὶ ἄσπιλος λοιπὸν. Τὴν ἰκεσίαν ἀποκρούεις τὴν καλὴν, τὸν γλυκὺν κλάδον τὸν εἰς χεῖρας γυναικός ἐποτωμένον ἔϊφος ἰσχυρότερον;

Πρὸς ὑπεράσπισίν μου τί μοι λείπεται; Νὰ ἰκετώσω διὰ θαῦμα τὴν Θεάν;

Εἰς τὴν ψυχὴν μου δὲν ὑπάρχει δύναμις;

ΘΟΑΣ.

Πολὸν ὑπερ τῶν ξένων, ὅπως φαίνεται, μεριμνᾷς. Τίνας, λέγε μοι, εἰσὶν αὐτοὶ, οἵτινες τόσον συγκινοῦν τὴν φρένα σου;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Εἰσὶ — νομίζω — φαίνονται μοι Ἕλληγες.

ΘΟΑΣ.

Συμπατριῶται, καὶ εἰς τὴν καρδίαν σου καλὴν εἰκόνα νόστου ἀνεπέσωσαν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (μετὰ μικρῶν σιωπῆν).

Ὁ ἀνὴρ μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα τῶν ἀνηκούστων ἔργων; καὶ τὰ δάδονα ἐγκλείει μόνον μέγα στήθος ἥρωος;

Τί ἐστὶ μέγα; Τί ἐγείρει τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ταράττει, ὅσον ἡ διήγησις ἐπιτυχίας ἀπίθανων πράξεων καὶ τολμημάτων; Μόνος μὴ φημιζεται ὁ ἐν νοκτὶ εἰσόδων εἰς τὸν ἐχθρῶν στρατὸν, καὶ ὡς λυσοῦσα ἐπινέμεται φλόξ κοιμημένους κ' ἐξυπνοῦντας, μέχρις οὗ τραπέσι ὑπὸ τοῦ πλήθους, φεῦγ' εἰς ἐχθρῶν πηδῆσας ἵππους, συναρπάσας λάφυρα;

ὅστις ἐγκαταλείπειν ἀσφαλεῖς ὁδοὺς, εἰς ὅσῃ καὶ εἰς ὄρη περιφέρεται, ληστῶν τὴν χόραν ἀπαλλάττων εὐθαρσῶς;

Καὶ οὐδὲν μένει δι' ἡμᾶς; Πρέπ' ἡ γυνὴ τὸ ἔμφρον τῆς ν' ἀπολέσῃ δικαίον; νὰ εἶν' ἀγρία κατ' ἀγρίων, Ἀμαζῶν τὰ ὄπλα ἀμφισθητούσα εἰς ὕμᾶς; δεσμὰ, πίσεις δι' αἰμάτων ἀποκρούουσα;

Εἰς τὴν ψυχὴν μου τόλμημα ἐγκομνοῦ. Ἄν ἀποτύχῃ, ἐμαυτὴν θὰ ἐγκαλῶ, καὶ συμφοραὶ μεγάλαί θὰ προκίψωσιν.

Ἄλλ' ἀποθέτω τοῦτο εἰς τὰ γόνυκα ὁμῶν. Ἄν εἰσθε, ὡς τιμᾶσθε, ἀληθεῖς, ἡ ἀρωγὴ σας ἄς τὸ δεῖξῃ. Δι' ἐμοῦ δοξάσατε ὑψοῦντες τὴν ἀλήθειαν! — Ναί, ἀκούσόν το, Βασιλεῦ. Χαλκῶεται ἀπάτη. Δὲν ὑπάρχουν οἱ αἰχμάλωτοι· μὴ τοὺς ζητῆς. Ἀπῆλθον τοὺς ἐταίρους των νὰ εὐρου, καὶ τὸ πλοῖον, κατὰ τὴν ἀκτὴν.

Ὁ πρῶτος, ὃν ἡ νόσος κατεμάστισε καὶ μετὰ ταῦτ' ἀφῆκεν, ὁ Ὀρέστῃς ἦν, ὁ ἀδελφός μου· φίλος δ' ἐπιστήθιος ὁ ἄλλος, ὃς Πυλάδης ὀνομάζεται.

Ἐνταῦθα ὁ Ἀπόλλων τοὺς ἐξεπέμφεν ἐκ Δελφῶν, θεῖαν δίδων ἐντολὴν αὐτοῖς ν' ἀρπάσωσι τὸ ἔδος τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ νὰ κομίσουν εἰς αὐτὸν τὴν ἀδελφὴν, ἀνθ' ὃν τῷ μητροκτόφῳ, ὃν διώκουσι

αἱ Ἐρινύες, τιμωροὶ τοῦ αἵματος, ἀπαλλαγὴν τῆς νόσου ἐπαγγέλλεται.

Ἰδοῦ, παρῶν εἰς τὰς χεῖράς σου ἡμᾶς, τοὺς δύο μόνους γόνους τῶν Τανταλίδων. Κατὰστρέφον μας, — ἐὰν πρέπη.

ΘΟΑΣ.

Καὶ φρονεῖς

ὁ θάρραρος, ὁ Σκύθης, ὅτι τὴν φωνὴν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἔ' ἀκούσθ, ἦν ὁ Ἕλληγ, ὁ Ἀτρεΐς ποτε παρήκουσεν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀκούει αὐτὴν ἕκαστος, εἰς κλίμ' ἂν ἐγεννήθῃ οἷον ὀήποτε, ὁ εἰς ὃν βέουν ἀκολούτως, καθαρῶς διὰ τοῦ στήθους τῆς ζωῆς τὰ νάματα. — Σιγῶν, ὦ Ἄναξ, τί ἐπιφροῦλαίτις μοι; Θάνατον; τότε πρώτην φόνευσον ἐμέ· διότι ᾄδῃ, ὅτε πᾶσα ἐλείφην ἐλπίς πρὸς σωτηρίαν, ἐλπέω καθαρῶς εἰς τίν', ἀπερισκέπτως κ' ἐκ προθέσεως θυθὸν κινδύνων τοὺς φιλάτους ἐβρίμην.

Ἐμπρὸς μοι δεδεμένους, φεῦ! θὰ τοὺς ἰδοῖ Ποῖον θὰ βίβω ἐλέμμ' ἀποχαριστιμῶς ἐπὶ τὸν ἀδελφόν μου, ὃν ἐφρόνεσα;

Ὡ! ν' ἀποθλέψω θὰ μοι εἶν' ἄδονατον εἰς τοὺς φιλάτους ὀφθαλμούς του τοῦ λοιποῦ.

ΘΟΑΣ.

Ἄ! Οἱ ἀπατεῶνες ἐμυθοῦργησαν τοιαῦτα; κ' εἰς τοῦ δόλου τὸ μηχανήμα τὴν εὐπιστὸν σε καὶ τὴν ἀκινῶντην συνέλαβον;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὡ! ὄχι· ὄχι, Βασιλεῦ. Ἐγὼ μὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀπατηθῶ, ἀλλ' εἰσὶν οὗτοι φιλαλήθεις καὶ πιστοί.

Ἐὰν τοὺς εὕρησ' ἄλλως, φόνευσον αὐτούς, κ' ἐξορίσον με εἰς τινα περιβρέκτον σκόπελον, τιμωρῶν με τῆς ἀνοίας μου.

Ἄνισως ὅμως ὁ ἀεὶ ποθοῦμενος ἐκείνους εἶναι ἀδελφός μου, ἄφες μας τότε, καὶ ἔσο εὐνοος πρὸς τοὺς δύο μας ὡς πρὸς ἐμὲ ὑπήρας. Θῦμα ἔπεσε τῆς γυναικός του ὁ πατήρ μου, ποῦ δ' υἱὸς ἐκείνην ἡ δ' ἐσχάτη μένουσα ἐλπίς τοῦ οἴκου τοῦ Ἀτρείδου μόνος εἶν' αὐτός.

Ἄφες ἀγνὴν καρδίαν καὶ ἀγνὴν χεῖρ' ἢ ἀπέλθω καὶ ν' ἀγνίσω τὴν οἰκίαν μας. Τὸν λόγον τήρει. Μοὶ ὀρκίσθησ' ἄλλοτε, ἂν ποτε νόστου ἀφορμὴ μ' εἰδίδετο, νὰ μὲ ἀφῆσθ. Ἰδοῦ σήμερον αὐτῆ. Καθὼς ὁ ἰδιώτης, δὲν ὑπόσχεται ὁ Βασιλεὺς μεταίως, ἴν' ἀπαλλαγῆ τοῦ πρὸ ποδῶν αἰτουόντος, οὐδ' ἐγκρίνει τι ἐφ' ὑποθέσει ἦν φρονεῖ ἀπίθανον. Αἰσθάνεται τὸ ὕψος τῆς ἀξίας του ὄτ' εὐτυχίαν δίδ' εἰς τοὺς προσμένοντας.

ΘΟΑΣ.

Ὅργιλος, ὅπως ἀμυνομένην τὸ πῦρ τὸ ὄσωρ, τὸν ἐχθρὸν του, ο

ΤΑ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ.

(μετ' εικόνας, ἄρα σελ. 121.)

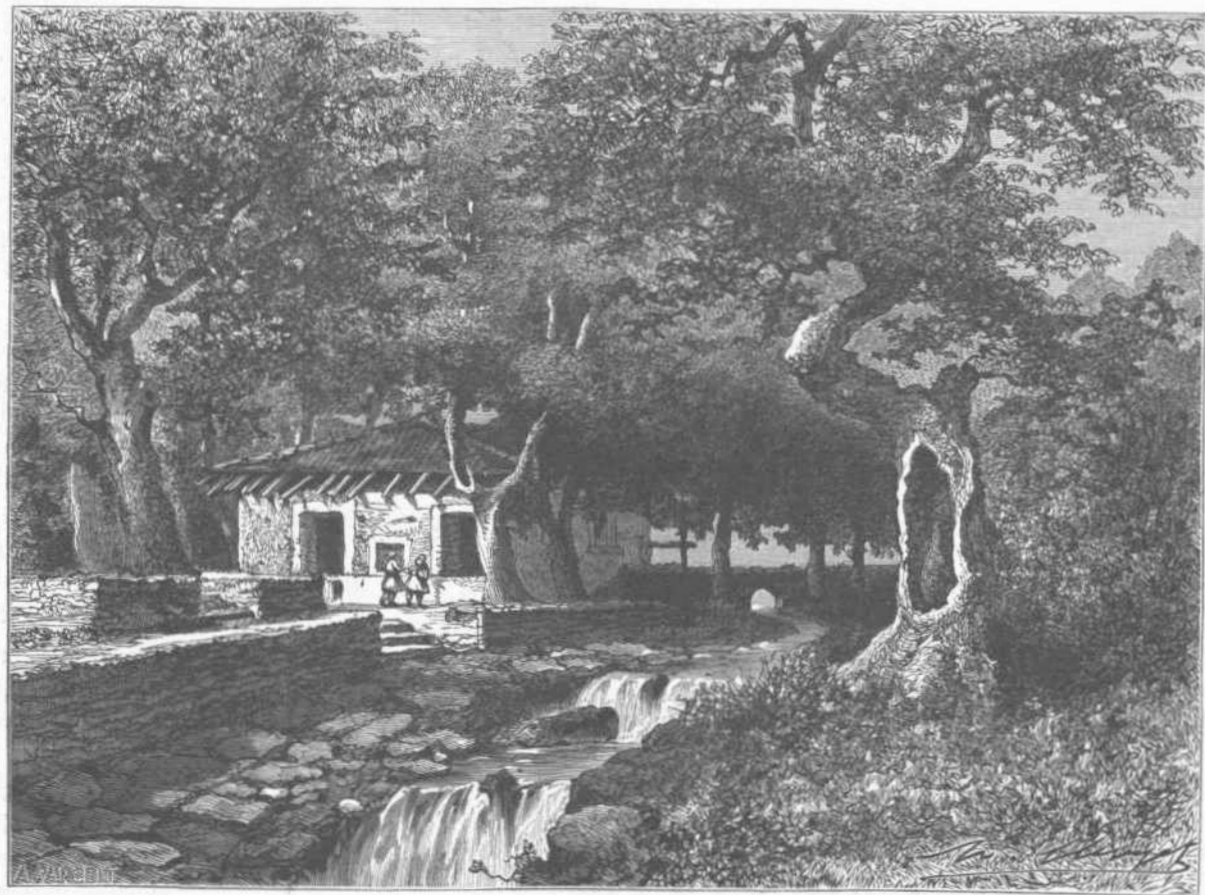
Ὁ ἐν Ἐλευσίνοι ναὸς τῆς Δήμητρος ἦτο εἰς τῶν ἱεροτάτων ναῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τῶν λαμπροτέρων τῶν χρόνων ἐκείνων οἰκοδομημάτων. Τοῦτο τρανῶς φαίνεται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντων ἐρείπιων αὐτοῦ.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἐτελοῦντο τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια, περὶ ὧν ὅμως οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἔδωκεν ἡμῖν διασαφήσεις. Ὁ Πausanias αὐτὸς, ὁ τὰ πάντα μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας περιγράφων, ἰδοὺ τί λέγει περὶ τοῦ ναοῦ. "Τὰ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ ἱεροῦ τό τε ὄνειρον ἀπέειπε γράφειν καὶ τοῖς οὐ τελεσθεῖσιν, ὁπίσσω θεὰς εἶργονται, δῆλα δὴ που μηδὲ πύθεσθαι μετεῖναι σφισιν."

Ὁ ναὸς εἶναι ἔργον τῆς λαμπρᾶς ἐποχῆς τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Ἐξ αὐτοῦ διασώθησαν ἀρκετὰ λείψανα, ὡς

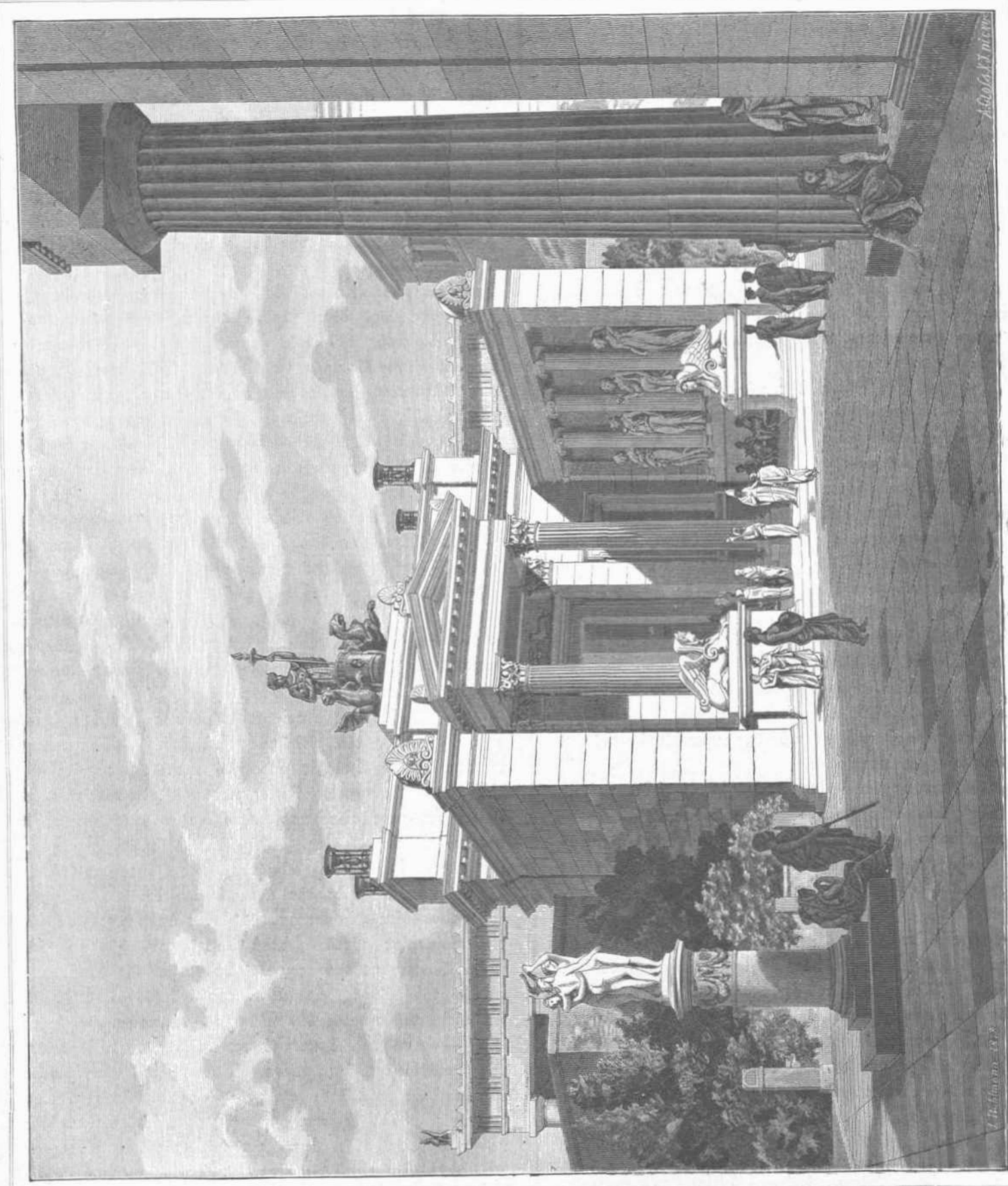
ΧΩΡΙΚΗ ΕΚ ΛΕΟΝΤΑΡΙΟΥ.

ΧΑΝΙ ΠΑΡΑ ΤΟ ΜΑΝΤΟΛΑΔΙ.

καὶ ἐκ τῶν Προπυλαίων αὐτοῦ, τὰ ὅποια ἀνεκάλυψε καὶ ἀνεσκαψε πρὸ ἐτῶν ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος Φραγκίσκος LENORMANT. Πολλὰ ὅμως καλύπτονται εἰσέτι ὑπὸ τὴν γῆν κάτωθεν τῶν πενιχρῶν τοῦ χωρίου οἰκίσκων. Πλείστον δὲ ἐπαίνων ἀξία εἶναι ἡ ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, ἡ μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου προθάσα εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ κατεδάφισιν τῶν οἰκίσκων τούτων, ὅπως κατόπιν ἀνέτως καὶ ἀνεμποδίτως ἀνασκάψῃ τὸν ὅλον χώρον, ἔνθα ἐλπὶς εἶναι ἢ ἀνακαλυφθῶσι πλείστα σπουδαιότατα λείψανα τῶν ἀρχαίων χρόνων. Ἐσχάτως ἐμάθομεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου πρόκειται ἢ ἀρχίσωσιν αἱ ἀνασκαφαὶ αὐταί.

Ἡ ἡμετέρα εἰκὼν παριστᾷ τὰ Προπύλαια τοῦ ναοῦ ἀνεγερθέντα καὶ ἀνακαινισθέντα. Τίθεται ἡτοῦτο τὸ λαμπρὸν τοῦτο οἰκοδόμημα οὐχὶ ἐπὶ ψυχροῦ καὶ νεκροῦ χάρτου, ἀλλ' ἐν τῇ θέσει του καὶ ὑπὸ τὸν ὠραῖον ἐκείνον καὶ ζωντανὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος!

ΤΑ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΕΚ ΤΗΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ Ο ΚΟΜΝΗΝΟΣ.

(συνέχεια· ἔρα προηγούμε. ἀρίθμ.)

Σιωπηλοὶ καὶ ἐν θρησκευτικῇ κατανύξει ἴσταντο περὶ αὐτὸν οἱ πιστότεροι τῶν ὀπαδῶν του, ὁ σοβαρὸς Ἄγιοχριστοφορίτης, δεξιὸς αὐτοῦ θραχίον, ὁ ἄγριος τὴν ὄψιν Τρίφυκος, καὶ ὁ μέγας δοῦξ Κοντοστέφανος, ὅστις διὰ τοῦ ἐξηχημένου αὐτοῦ ὀφθαλμοῦ παρετήρει τὴν πορείαν τῶν παρακολουθούτων πλοίων. Ἐξ ὧν δὲ τῶν τὴν τρίτην περικυκλούντων ἀκατίων ἐξετείνοντο χεῖρες καὶ ἀνεπέμποντο φωναὶ ἀντηχοῦσαι μέχρι τῆς παραλίας, ὡς φθόγγοι φαιδρᾶς μουσικῆς συνοδεύοντες πορείαν θριαμβευτικῇ. "Ἀνδρόνικου τοῦ Κομνηνοῦ πολλὰ τὰ ἔτη! πολλὰ τὰ ἔτη!"

Τέλος ὁ στόλος προσωρμίσθη καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ἀπειθῆσθη εἰς τὴν ξηράν. Ἐφαίνεται δὲ ὡς προσευχόμενος, διότι οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ του ἦσαν ἐστραμμένοι πρὸς οὐρανόν, τὰ δὲ χεῖλη του ἐκινούτο ὡς ψιθυρίζοντα προσευχῶν.

Μόλις δ' ἐπάτησε τὴν γῆν καὶ πεσὼν πρηγῆς δις ἐφίλησε τὸ ἔδαφος. Δάκρυα συγκινήσεως ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν περισταμένω ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ θέᾳ.

Ἄναστας ὁ Ἀνδρόνικος καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς συνουθουμένους περὶ αὐτὸν πολίτας·

— Συμπολιταὶ μου, εἶπε, καὶ ἡ φωνὴ του ἔτρεμεν. Ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀπειρῇ Αὐτοῦ εὐσπλαγχνίᾳ μὲ ἄφησε νὰ ζήσω, ὅπως ἴδω τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἡμέραν. Ὁ Ὑψίστος ἠδὲ δόξαξεν νὰ καθοδηγήσῃ τὰ θήματα τοῦ ἀναξίου δούλου του ἐξ ἀποκέντρου τῆς Ἀσίας χώρας πρὸς τὴν ἱερὰν ταύτην παραλίαν. Ἄφ' ἧς ἐχωρίσθημεν ἡμέρας, συμπολιταὶ μου, πολλὰ ὑπέστητε, πολλὰ ὑπέστην καὶ ἐγὼ ἐν τῇ Ἰσπερᾷ τῆς ἔσορας νυκτί. Ἀλλὰ τὰ δεινὰ ἡμῶν ἔπαυσαν. Τὸ σκοτεινὸν παρελθὼν νικᾶται σήμερον ὑπὸ τοῦ ἀπαστράπτοντος μέλλοντος. Ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ὡς φίλος εὐλικρινῆς, ἔρχομαι ὡς προστάτης. Τοιοῦτον θεωρῆσατέ με πάντες, συμπολιταὶ μου, καὶ δέχθητε τὸν ἀδελφικόν μου ἀσπασμόν.

Παρατεταμέναι ἐπευφημίας διεδέχθησαν τὴν θραχεῖαν ταύτην προσομιλίαν. Πάντες συνωθούτο περὶ τὸν Ἀνδρόνικον καὶ κατασπάζοντο τὰ κράσπεδα τοῦ χιτῶνος του· πάντες προσέβλεπον αὐτὸν μὲ τὸ εὐδαίμον ἐκεῖνο μειδίαμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἔνδειξις καρδίας εὐτυχούς. Ἐλεγες ὅτι ἕκαστος ὑπεδέχεται τὴν πατέρα ἢ ἀδελφὸν προσφιλή.

Καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ἴστατο ἐν τῷ μέσῳ μάρτυς τοῦ ἀκραιφούς τούτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ἔμειδία καὶ ὁ ὀφθαλμὸς του ἐσπινθηροβόλει. Ἀλλὰ τὸ φῶς τοῦ ὀφθαλμοῦ του εἶχε τι ψυχρὸν καὶ ἀπαίσιον, ὡς νὰ ἤθελε νὰ προδώσῃ τὴν μυστηριώδη τῆς ψυχῆς του ἐνέργειαν. Ὁ ἐξωτερικὸς Ἀνδρόνικος δὲν ἦτο καὶ ὁ ἐσωτερικὸς.

Ὁ Ἀνδρόνικος καὶ οἱ ὀπαδοὶ του ἐπέθησαν ἀμέσως ἵππων πολυτελῶς ἐσκευασμένων καὶ ἡ συνοδεία ἤρξατο βραδέως ἀνερχομένη τὴν ἀνωφερῆ πρὸς τὴν πάλιν ἀγούσαν ὁδόν. Ἐνθου καὶ πικρὸν παρηκολούθει τὸ πλῆθος, ἀγαλλόμενον ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἀνδρός, ὅστις ὑπερήφανος καὶ ὡς θαυματοεφής νικητῆς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ λευκοῦ του ἵππου. Ὁ ἀνὴρ οὗτος συνεκέντρου κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν πάντας τοὺς πόθους, πάσας τὰς ἐλπίδας.

Βραδέως προχωροῦσα ἡ συνοδεία ἤλθε τέλος εἰς Φιλοπάτιον, ἔμπροσθεν τοῦ βασιλικοῦ μεγάρου, ὅπου ἐμελλεν ὁ βασιλεὺς κατὰ τὰ προαποφασισμένα νὰ ὑποδεχθῇ τὸν ἐρχόμενον συγγενῆ του. Ἄναπεπταμέναι ἦσαν αἱ μεγάλαι τῶν ἀνακτόρων θύραι καὶ πρὸ αὐτῶν ἴσταντο ἀκίνητοι ὡς λίθινα ἀγάλματα οἱ αυτοκρατορικοὶ σωματοφύλακες, οἱ Βαραγγηνοὶ, κρατοῦντες ἐπὶ τῶν ὤμων τοὺς βαρεῖς αὐτῶν πελέκεις.

Πηδῆσας ζωηρῶς ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ διαβάς τοὺς στοίχους τῶν ἀνακτορικῶν φρουρῶν ἀνήλθεν ὁ Ἀνδρόνικος τὴν μεγαλοπρεπεῖν λιθίνην κλίμακα καὶ εὐρέθη μετ' οὐ πολὺ ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ θρόνου.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἴστατο ὁ αυτοκράτωρ Ἀλέξιος, πλουσίαν ἐνδεδυμένος βασιλικὴν στολήν, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἴστατο ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ βασίλισσα Μαρία, μέλαιναν φοροῦσα ἐσθῆτα, ὡχρὰ καὶ ἀπαθής.

Ὁ Ἀνδρόνικος εἰσελθὼν καὶ ἰδὼν τὸν Ἀλέξιον ἐγονάτισε καὶ κόψας κατασπᾶσθη τοὺς πόδας αὐτοῦ· εἶτα δ' ἀναστάς καὶ ρίψας θλέμμα ψυχρὸν καὶ ἐκδικητικὸν πρὸς τὴν Μαρίαν, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἀλέξιον.

— Βασιλεῦ, ἰδὲ ἐνώπιόν σου τῶν ὑπηκόων σου τὸν ταπεινὸν τατον, τῶν δούλων σου τὸν πιστότατον, ὅστις ἔρχεται σήμερον ὅπως σοὶ προσφέρῃ τὸν θραχίονά του καὶ τὴν ζωὴν του αὐτήν, ἐὰν ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ. Ρίψον, βασιλεῦ, θλέμμα εὐμενὲς ἐπ' ἐμὲ, ὅστις μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἴσταμαι ἐνθάδε, μολίς δυνάμενος ν' ἀτενίσω εἰς τὴν βασιλικὴν σου λαμπρότητα. Μ' ἐκάλεσας, βασιλεῦ, καὶ ἐγὼ ἤλθον εὐπειθῆς εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ κυρίου καὶ ἡγεμόνος μου. Καίτοι γέρον καὶ τὸ θαρρὸν τῶν ἐτῶν φέρων φορτίον ἔσπευσα ὅμως, διότι ἱερὸν μοι ἐπέβαλλε τοῦτο καθῆκον, καὶ ὁ ἄρκος, ὃν πρὸς τὸν ἀείμνηστον πατέρα σου ὤμωσα, μοι ἐδείκνυε τὴν ὁδόν, ἣν ὤφειλον νὰ βαδίσω. Ναί, βασιλεῦ, εἰς σὲ ἀφιερωθῶ τὰς τελευταίας μου δυνάμεις· ὑπὲρ τῆς εὐθυμερίας σου θέλωσι καταναλωθῆ αἱ τελευταῖαί μου ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέραι.

Ὁ Ἀλέξιος, θλέπων ἐνώπιόν του πρῶτον ἦδη τὸν γέροντα κλαίοντα καὶ ἐν στάσει ταπεινῇ, καὶ ὄλωσ ἀσυνήθιστος ὢν εἰς τοιαύτην θέαν, ἐταράχθη καὶ ἴστατο ἄναυδος καὶ ἀπορῶν. Ὁ Ἀλέξιος ἦτο παιδίον ἀθῶον, μὴ γνωρίζων οὔτε τῆς κολακείας τὴν γλῶσσαν οὔτε τῆς ὑποκρισίας τὰς φράσεις. Τέλος δὲ ἀναλαθὼν ὀλίγον ἐκ τῆς πρώτης ἐντυπώσεως ἀπήντησε μὲ φωνὴν ἰσχυρὴν καὶ ὡς πνιγομένην ὑπὸ τοῦ φόβου.

— Ἀνδρόνικε, ὁ πατήρ μου, ὁ βασιλεὺς Μανουῆλ, πολλὸ σὲ ἠγάπα, τὸ γνωρίζω, καὶ σὲ ἐπὶ πολὺ σύμβουλον εἶχε καὶ βοηθόν. Καὶ ἐγὼ ἔβω ἀνάγκην μεγάλην τῆς συνδρομῆς σου, διότι πολλὸ μὲ πιέζει τῆς βασιλείας τὸ βάρος.

— Ὁ βασιλεῦ, εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος, καὶ νέα δάκρυα ἔβρεχον τοὺς ὀφθαλμοὺς του, πολῦτιμος μοι ἦτο ἡ εὐνοια τοῦ μεγάλου σου πατρὸς, καὶ ἡ ὑπαρξίς μου ἦτο πιστῶς εἰς αὐτὸν ἀφιερωμένη. Ἀλλ' ὀπαδοὶ αἰσχροὶ, κόλακες ποταποὶ καὶ χαμερπεῖς, κατώρθωσαν μὲ σὺκοφαντήσασαι παρ' αὐτῶν, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ὑποσώσω τὴν πικρίαν ἀδίκου ἐξορίας. Πλὴν, βασιλεῦ, καὶ ἐν τῇ νουώσει μου ἐκείνη καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἀθλιότητι τῆς ζωῆς μου οὐδ' ἐπὶ στιγμήν ἐλησμώνησα τὸ πρὸς τὸν ἀνακτὰ μου ἱερὸν καθῆκόν μου καὶ ἐκ θάβους καρδίας δὲν ἔπαυσα δεόμενος ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος καὶ τῆς εὐθυμερίας αὐτοῦ. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν ἤθελθε νὰ ἴδω αὐτὸν πάλιν ζῶντα· τοῦλάχιστον μοι ἐπέτρεψεν ὡς ὑσάτην παρηγορίαν νὰ ἴδω τὸν υἱόν του καὶ ἄξιον αὐτοῦ διάδοχον, ὑπὲρ οὗ θὰ πράξω, ὅτι ὑπὲρ τοῦ πατρὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξω.

— Ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης, ἀπήντησεν ὁ Ἀλέξιος, εἰς χεῖράς σου παραδίδομαι, Ἀνδρόνικε. Ἔσο σὺ προστάτης καὶ ὁδηγός μου. Ἡ βασιλεία κυκλοῦται ἀπὸ ἐχθρῶν καὶ εἰς κινδύνους ὑπόκειται διηγεκῆς. Ἀλλ' ἡ παρουσία φίλου πιστοῦ καὶ ἀνδρὸς τολμηροῦ πάντα κίνδυνον θέλει ἀποσοθῆσαι. Ἀνδρόνικε, σ' εὐχαριστῶ.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἀκούων τοὺς λόγους τούτους, οὗς ὁ Ἀλέξιος ἐπρόφερε διὰ φωνῆς ἀδυνατοῦ καὶ παιδικῆς, ἔρριψε θλέμμα θριαμβευτικὸν ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαρίας, ἧτις μάρτυς τῆς σκηνῆς ταύτης ἐξηκολούθει ἴσταμένη ἀκίνητος καὶ ἀπαθής κατὰ τὸ φαινόμενον. Μὲ ὄλην τὴν δύναμιν ἦν εἶχεν ὁ Ἀνδρόνικος ἐφ' ἑαυτοῦ, μὲ ὄλην τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὴν παρρησίαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ περιστείλῃ ἐντελῶς τὸ μειδίαμα τοῦ θριάμβου, τὸ ὁποῖον ἐπεχύθη ἐπὶ ὄλου τοῦ προσώπου του εἰς τοὺς τελευταίους τοῦ αυτοκράτορος λόγους.

— Ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης παραδίδομαι εἰς χεῖράς σου, εἶπεν

ὁ Ἀλέξιος τῷ Ἀνδρόνικῳ. Τὸ ἄκανον ἀρνίον περιέπιπτεν εἰς τοὺς δυνάστες τοῦ αἰμοβόρου θηρίου· τὸ ἀθῶον θῆμα παρεδίετο εἰς τὸν ἀμειλικτον αὐτοῦ δῆμιον. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὸ βασιλικὸν στέμμα ἔπιπτεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀλεξίου καὶ ἔστεφε τοὺς κροτάφους τοῦ Ἀνδρόνικου. Ἡ πυρίνη σφαῖρα τοῦ ἀστρολόγου Ἰωνᾶ περιεκάλυπτε τὸν λάμποντα ἀστέρα.

Πάλιν ἐγονάτισεν ὁ Ἀνδρόνικος ἐνώπιον τοῦ αυτοκράτορος, πάλιν κατασπᾶσθη τοὺς πόδας αὐτοῦ, πάλιν ἔχυσεν ἄφθονα τὰ δάκρυα καὶ εἶτα ἀναστάς ἀπήλθεν.

Παρὰ τὰ ἀνάκτορα, εἰς τὰς βασιλικὰς τοῦ Μαγγάνη οἰκοδομὰς, ἦτο παρεσκευασμένον τὸ κατάλυμα τοῦ Ἀνδρόνικου. Ἐκεῖ μετέβη καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ὀπαδῶν του, ὅπως ἀναπαυθῇ ὀλίγον ἀπὸ τοῦ κόπου τῆς ἡμέρας. Ἐκεῖ ἐν μεγαλοπρεπεῖ αἰθούσῃ ἐπὶ πλουσίον ἀνακλίντρον ἐκάθησεν ὁ Ἀνδρόνικος, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἴστατο ὁ ὡς σκιά του παρακολουθῶν αὐτὸν Ἄγιοχριστοφορίτης.

— Στέφανε, εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐνέφανε τὸν ἐνδύμχον ἐκείνην ἀνάπαυσιν, ἣν ἡ ἐπιτυχία παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον, Στέφανε, τὰ πάντα ἐτελείωσαν αἰσίως.

— Ὁμολογῶ, Ἀνδρόνικε, ἀπήντησεν ὁ ὀπαδός, ὅτι δὲν ἤλιπτον νὰ εὐρωμεν τὸ στάδιον προητοιμασμένον καὶ ἐλεύθερον τοσοῦτον. Ἡ τύχη, ἧτις ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ὡς μητρὶα σοὶ προσεφέρετο, σοὶ προσμεῖδιξ πάλιν.

— Καὶ τὸ μειδίαμα αὐτῆς εἶναι ὁ ἄριστος τῶν οἰωνῶν, προσέβηχεν ὁ Ἀνδρόνικος. Ναί, ναί, φίλε μου, καὶ ἡ τύχη ἔχει τὰς ιδιοτροπίας τῆς. — Ἀλλ' ἡ ἡμέρα αὕτη ἡ τοσοῦτον αἰσίως ἀρχίσασα πρέπει αἰσίως καὶ νὰ τελειώσῃ. Δὲν ἀρκεῖ ὅτι ὁ ἐπιφωθότερος τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν κατεβλήθη· πρέπει καὶ ἀθλαθῆς εἰς τὸ μέλλον νὰ καταστῇ. Ὁ ὄφις συνέχεται ἐκ τοῦ ληθάργου του καὶ λυσσοδέστερον ἐπιτίθεται, ἐὰν δὲν τῷ ἀποκοπῇ ἡ κεφαλή. Μὲ ἐνοεῖς, Στέφανε.

— Σ' ἐνοεῶ. Περὶ τοῦ πρωτοσεβαστοῦ Ἀλεξίου λέγεις.

— Ποῦ εὐρίσκειται;

— Ἀλυσόδετος περιμένει τὴν ἀπόφασίν σου.

— Ἀς μὴ ἀφήσωμεν αὐτὸν νὰ τὴν περιμένη ἐπὶ μακρὸν, εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος μὲ σατανικὸν μειδίαμα. Ἀνάγκη νὰ σοὶ εἴπω τὴν ἀπόφασίν μου, Στέφανε; Τὴν γνωρίζεις. Ἀπελθε λοιπὸν καὶ ἐκτέλεσον αὐτὴν ἀμέσως. Ὁφείλομεν ἱκανοποιήσιν εἰς τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἄς τῷ δολῆ ἡ ἱκανοποίησις αὐτῆ. Πρέπει νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν πρόθυμον τοῦτον λαὸν διὰ τὴν ἐγκάρδιον ὑποδεξιῶσιν του· ἄς δείξωμεν λοιπὸν ὅτι εἰμῶθα εὐγνώμονες· ἐπαξίως ἄς στέψωμεν τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἡμέραν.

Ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἔνευσε καὶ ἀπήλθεν. Εὐχολος εἶναι ἡ μεταξὺ κακῶν συνεννόησις. Πρόθυμος ἐκτελεστής τῶν διαταγῶν αἰμοχαροῦς κυρίου καὶ αἰσθανόμενος ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀγρίαν ἠδονὴν καρδίας ψυχρᾶς καὶ ἀσπλάγχνου, ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης ἔσπευσε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐκρατεῖτο ὁ πρωτοσεβαστός. Ἦτο τὸ μέρος τοῦτο εἰρκτῆ Ἰσπερᾶ καὶ ὄγρᾶ, ἐν τῇ ὁ πρὸ μικροῦ παντοδύναμος Ἀλέξιος, ὁ μέχρι τῆς χθὲς κύριος ζωῆς καὶ θανάτου, ἀνέμενε τὴν τύχην του. Οὐδόλως ἐλάνθανε τὸν Ἀλέξιον ὅποια ἔσεται ἡ τύχη του, ἀφ' οὗτο ὁ ἀσπονδος αὐτοῦ ἐχθρὸς ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐγνωρίζον ὅτι ἀσπλαγχνος καὶ ἀμειλικτος ὢν δὲν ἠδύνατο νὰ περιμένη ἔλεος παρ' ἀσπλάγχνου καὶ ἀμειλικτων ἐχθρῶν θριαμβευσάντων, καὶ περικλιῶν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὸ μῖσος, τὸ ὁποῖον πρὸς αὐτοὺς ἠσθάνετο, ἀνέμενε ἀγογγύστως καὶ ἐν ἀπελπιστικῇ ἀποφάσει, ἀθικτον ἀφίνων τὴν προτεινομένην του τροφὴν καὶ βρέχων μόνον ἐκ διαλειμμάτων δι' ὀλίγου ὕδατος τὰ πυρῆσσοντα καὶ ξηρὰ αὐτοῦ χεῖλη. Οὐδ' ἐπὶ στιγμήν τῷ ἐπήλθε κατὰ νοῦν νὰ ζητήσῃ χάριν, διότι ἡ ὑπεροπτικῆ αὐτοῦ ψυχῆ ἀπεστρέφετο καὶ τὴν ἰδέαν τοιοῦτου ταπεινωτικοῦ διαθῆματος.

Ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης λαθὼν παρὰ τινος δεσμοφύλακος μεγάλην κλειδα κατήλθεν εἰς τὸ ὑπόγειον καὶ ἀνοίξας μετὰ κόπου τὴν βαρεῖαν θύραν εἰσῆλθεν εἰς τὴν εἰρκτῆν. Ἦτον αὕτη κελλίον

ἔχον ὀλίγων μόνον ποδῶν ὕψος καὶ μῆκος καὶ φωτισζόμενον ἀμυδρῶς ὑπὸ μικροῦ ψεγγίτου. Ἦτο ἀληθῆς τάφος τὸ κελλίον τοῦτο.

Ὁ Ἀλέξιος, ὅστις ἔκειτο ἐπὶ ὀλίγου ἀχύρου, ἀκούων τινὰ εἰσερχόμενον ὕψωσε τὴν κεφαλὴν.

— Τίς εἶσαι, ἠρώτησε, καὶ τί με θέλεις;

— Εἶμαι ὁ ἐκτελεστής τοῦ νόμου, ἀπήντησεν ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης ῥίπτων θλέμμα ψυχρὸν ἐπὶ τοῦ κατακειμένου πρωτοσεβαστοῦ, καὶ ἔρχομαι ὅπως ἐκτελέσω τὴν ἀνατεθεισάν μοι ἐντολήν. Ἐγείρου, Ἀλέξιε.

— Πρὸς τοὺς κριτὰς μου θὰ μὲ ὀδηγήσῃς; ἠρώτησε πάλιν ὁ Ἀλέξιος χωρὶς ν' ἀλλάξῃ θέσιν.

— Οἱ κριταὶ σου σὲ ἐκρίναν ἦδη, ἀπήντησεν ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης, καὶ ἡ ἀπόφασίς των εἶναι ὅτι ὀφείλεις ν' ἀποθάνῃς.

— Καὶ τίς ὁ νόμος ὁ δίδων εἰς τοὺς κριτὰς μου τὴν τοιαύτην ἐξουσίαν; ἠρώτησε μὲ πικρὸν μειδίαμα ὁ καταδίκος.

— Μήπως ἐτήρησας σὺ τὸν νόμον, Ἀλέξιε, ὅτε κατευράνεις τὸν λαὸν, ὅτε ἐσφαζες ἀθῶους καὶ κατεσπατάλεις τὰ δημόσια χρήματα; Μήπως ἠρώτας περὶ νόμου σὺ, ὅτε ἐν τῇ παραφορᾷ σου καταπέσεις τὰ ἱερώτερα τοῦ ἀνθρώπου δικαιώματα;

— Οὐδένα λόγον ὀφείλω εἰς σὲ, εἶπεν ὁ Ἀλέξιος ἀτενίζων τὸν Ἄγιοχριστοφορίτην μὲ θλέμμα πλήρες περιφρονησεως. Δῆμιε, ἐκτέλεσον τὴν ἐντολήν ἣν ἔλαβες παρὰ τῶν ἀξίων σου κυρίων σου.

Ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης δὲν ἀπήντησεν.

— Δῆμιε, σοὶ λέγω, ἐπανάλαβεν ὁ Ἀλέξιος, ἐκτέλεσον τὴν ἐντολήν σου!

Τότε ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης ὕψων ἐπιτακτικῶς τὴν χεῖρα εἶπε μὲ φωνὴν ὀξείαν, ἀντηχοῦσαν ἐν τῷ σκοτεινῷ ὑπογείῳ ὡς σύριγμα κακοποιοῦ ἔρπετο.

— Σῆχω καὶ ἐλθέ!

Ἠγέρθη ὁ Ἀλέξιος καὶ ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης ἀνοίξας τὴν θύραν ἐξῆλθε μετ' αὐτοῦ.

Εἰς ἕνα τῶν προβαλάμων ἴσταντο τρεῖς δεσμοφύλακες ἄγριοι τὴν ὄψιν καὶ ὀπλισμένοι. Πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἄγιοχριστοφορίτης ὀλίγας λέξεις ταπεινῇ τῇ φωνῇ καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὸν Ἀλέξιον.

Αὐτοὶ δὲ παραλαβόντες αὐτὸν τὸν ὀδήγησαν εἰς αὐλὴν τινα τοῦ δεσμοτηρίου εὐρύχωρον, ἐνθα ὄχλος εἶχε συσσωρευθῆ πολὺς. Ἦσαν ἄνθρωποι τῶν κατωτάτων τοῦ λαοῦ στρωμάτων, χειρῶνακτες καὶ ναῦται καὶ περιτρίμματα τῶν ἀγίων, οἵτινες ἅμα ἰδόντες τὸν πρωτοσεβαστὸν ἤρχισαν φωνάζοντες καὶ καταρώμενοι αὐτὸν καὶ πτύοντες κατ' αὐτοῦ.

Τοιοῦτος εἶναι πάντοτε ὁ ὄχλος· ἀμειλικτος πρὸς τὸν πεσόντα δεσπότην, ἄγριος ἐν τῇ ἐκδικητικῇ μανίᾳ του καὶ ἀσπλαγχνος καὶ αἰμοχαρῆς ἐν τῇ παραφορᾷ αὐτοῦ.

Ἐξῶθεν τῆς αὐλῆς ἴστατο ἵππος γυμνός, ἐλεινὸς τὴν ὄψιν.

Ἐπ' αὐτοῦ ἀνεβῆσθη ὁ Ἀλέξιος καὶ ὀδηγήθη πρὸς τὴν παραλίαν, προπορευομένου ἡμιγύμνου οἰνοβαροῦς βαστάζου, ὅστις ἐκράτει ἐπὶ ὕψηλῳ καλάμῳ βράκος ἀκάθαρτον ἐπέχον τόπον σημαίας, καὶ παρακολουθούτος τοῦ λαοῦ, ὅστις δὲν ἔπαυεν ἐκπέμπων κατάρας κατὰ τοῦ καταδίκου καὶ ῥίπτων κατὰ τῆς κεφαλῆς του λίθους καὶ παντὸς εἶδους ἀκαθαρσίας.

Ὀπίσω ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις πρὸ μεσημβρίας εἶχεν ὑποδεχθῆ ἐν εὐφρομίᾳ καὶ ἀγαλλιάσει τὸν ἀστέρα, ὅστις ἀνέτελλε, προέπεμπε μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν κατάραις καὶ ἀπειλαῖς τὸν ἀστέρα, ὅστις ἔδυσεν.

Ὅταν δὲ ἡ ἀτασία αὕτη συνοδεία διαβάσα διὰ πλείστων τῆς πόλεως ὄδων ἐφθασεν εἰς τὴν παραλίαν, δῶα δῆμιοι, ἐρυθροὺν φοροῦντες χιτῶνα, ἐξώρυσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἀλεξίου καὶ ἐβρίψαν αὐτὸν ἐντὸς λέμβου, τῆς ὁποίας ἐπέθησαν καὶ αὐτοὶ.

Βραδέως ἡ λέμβος ἠνήχθη εἰς τὸν Βόσπορον. Ἐπὶ καιρὸν ἀκόμη ἐφαίνετο ἐν μέσῳ τῶν δῶα δημίον τὸ αἰματόφυρτον πρόσωπον τοῦ ἀτυχοῦς πρωτοσεβαστοῦ. Μετὰ μικρὸν τὸ πρόσωπον τοῦτο ἐγένετο ἄφαντον καὶ ἡ θάλασσα, κοχλάσασα ἐπὶ στιγμήν περὶ τὴν λέμβον, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς εἰς τὴν παραλίαν εὐρισκο-

μένους, ότι ο πρωτοσεβαστός 'Αλέξιος είχε εντοίσει τον τάφον του εντός των άλωμων του Βοσπόρου ύδάτων. Μετ' ολίγον ή λέμβος επέστρεψεν προς την παραλίαν φέρουσα μόνον τους δύο δημίους.

Ούτως ή ήμέρα, ή άρχισσα διά θεάματος ζωηρού και χαρμουνίου, κατέληξε διά σκηνής άγρίας και αιματηράς.

Εν ώ δέ ο πρωτοσεβαστός 'Αλέξιος εξέπεμπε την τελευταίαν του αναπνοήν εντός του ύγρου αυτού τάφου, ο 'Ανδρόνικος έκάθητο εν τή μεγαλοπρεπή των ανακτόρων αίθυσή, αισθανόμενος ήδη επί τής κεφαλής του την γλυκείαν θλίψιν του βασιλικού στέμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Η ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ.

"Έχω σί τον δικτην και πολλά ήμοι πλέον προύσινχάτη."

ΝΙΚΗΤΑΣ ΧΩΝΙΑΤΗΣ.

Εν τή μονή του Παντοκράτορος, ένδιατήματι ειρήνης και αναπαύσεως, μακράν τής τύρβης και τής πυρετώδους τής πόλεως κινήσεως, μακράν των παθών, των διασπαρτητότων τά στήθη των ζώντων, έν τή οικία τή άφιερωμένη εις τον 'Υψιστον, έκοιμάτο ο αυτοκράτωρ Μανουήλ τής αιωνιότητος τον ύπνον.

Μετά θυελλώδη και πολυτάραχον βίον, μετά πολυχρονίους αιματηρούς άγώνας εναντίον φιλοδόξων και άρπάγων Σταυροφόρων και άγρίων τής 'Ασίας όρδων, ο στυβαρά τή χειρί κατατροπώσας τους άτιθάσσους Ούγγρους και Σέρβους, ο άτρόμητος στρατηλάτης, ού τους θριάμβους είδον έκπληκτοι αι όγθαι του Μαιάνδρου, ο δαφνοστεφής άναξ, ο διά μέν των νικών αυτού δοξάσας την χώραν του, δια δέ των έξόχων αυτού άρετών με νέαν στέφας λαμπηρόνα τον περιφανή των Κομνηνών οίκον — εύρεν έν τή μονή του Παντοκράτορος κατά την ίδίαν αυτού έπιθυμίαν και τελευταίαν θέλησιν την ύστάτην αυτού κατοικίαν.

Εκεί έν τή ναψ τής μονής δεξιή τή εισερχομένη παρά την ώραίαν πόλιν και κάτωθεν τής εικόνης του Παντοκράτορος έκείτο ο τάφος, ο περικλειών τά όσατά του άποθανόντος Βασιλέως. Μεγαλοπρεπές τό σχήμα και τās διαστάσεις ύψους υπεράνω του τάφου τό μνημείον έκ λευκού στυλινπού μαρμαρού, άνερχόμενον εις έπτά μεγάλα θάρρα και φέρον επί τής κορυφής τό χρυσούν αυτοκρατορικόν στέμμα.

Ο τοσάκις έν τή πεδίω τής μάχης εύθαρσώς προκινδυνεύσας ήγεμών, ο τοσάκις έκτεθείς εις τά φρονικά των έχθρών όπλα, απέθανεν ήσυχος έν τή πρωτευούση του έκτεταμένου κράτους του και έν τή βασιλική μεγάρω, φέρον μεθ' έαυτού εις τον τάφον την παρήγορον πεποιθήσιν ότι εύόρκως εξετελέσεν ένώπιον θεού και ανθρώπων τό καθήκον του, και μόνην θλίψιν αισθανόμενος ότι έχκατέλειπε τον θρόνον εις παιδιον άπειρον και όλως άπαράσκευον να δεχθή την επικίνδυνον κληρονομίαν. Κατήλθεν εις τον τάφον ο Μανουήλ κατατροχόμενος υπό τής ιδέας ότι άφίνει τον υίόν του εις χείρας μητρος άκολάστου και διεφθαρμένης, ήτις υπό άισχρών κυριευομένη παθών μόνην φροντίδα είχε ν' αφήσιν από τουδδε ελεύθερον αυτοίς τον χαλινόν, και υπό την έπιτήρησιν κόλακος χαμερπούς και άπίστου συμβούλου, του πρωτοσεβαστού 'Αλεξίου, όστις άντί να ήνω ο προστάτης και οδηγός του νεαρού ήγεμόνος ήθελε καταστή ο πρώτος αυτού διαφθορεύς και πολέμιος. Ζών έτι και έν βλη τής ισχύος του και τής δόξης του τή άκμή ήθέλησε να προτοιμάσιν εις τον υίόν του στήριγμα ασφαλές και προστάτην φέροντα όλα τά έχέγγυα τής εις τον θρόνον πίστεως και άφοσιώσεως, αυτόν τον έξάδελφον αυτού, τον 'Ανδρόνικον Κομνηνόν, όν ως αδελφόν ήγάπα. 'Αλλ' ο 'Ανδρόνικος ούτος είχε άνταμείψει διά μαύρης άχαριστίας τās εύεργεσίας του βασιλέως και υπό του πάθους τής φιλοδοξίας τυφλωθείς είχε τολμήσει να έκτείνη βέβηλον

κατά του διαδήματος χείρα, μελετήσας έν τή άπερισκέπτω αυτού παραφορά άνατροπήν του θρόνου και φόνον του συγγενούς και ευεργέτου του. 'Επιλήσμων του όρκου του, ν' άντιταχθή πάση δυνάμει εις τάς κατά τής τιμής και τής ασφαλείας του βασιλικού οίκου προσβολάς και έπιθέσεις, ο 'Ανδρόνικος άνεπέτασεν άναφανδόν την σημαίαν τής άνταρσίας και ήνάγκασε τον βασιλέα να καταπνίξη τό αίσθημα τής καρδίας του και να έξορίση τον άγνώμονα αυτού συγγενή. 'Από δέ τής στιγμής έκείνης ο σκοτεινός τής άμφιβολίας πέπλος κατεκάλυπτεν εις τά όμματα του Μανουήλ τό μέλλον του υίου του, και πολλάκις θλέπων αυτόν, παιδιον άθώον παιζον και σκιρτούν, ήσθάνετο τους όφθαλμούς του πληρουμένους δακρύων και καταλαμβάνετο υπό φόβου και δειλίας, αυτός ο ούδέποτε τον φόβον και την δειλίαν γνωρίσας. Αυτοί οι διαλογισμοί, αυτά αι φροντίδες παρεπίκρανον τās τελευταίας του βίου του ήμέρας, και ότε, αισθανόμενος πλησιάζον τό τέλος, έκάλεσε παρά την κλινην τον υίόν του, επί μακρόν εκράτησεν αυτόν εις τās άγκάλας του και τή ειπε με τρέμουσαν φωνήν: "Τέκνον με, 'Αλέξιέ μου, άπέρχομαι έκ του βίου τούτου και σε άφίνω έν μέσση των παντοιών κινδύνων, οτινες περιστοιχίζουσι τους θρόνους. 'Εσο, υιέ με, πιστός πάντοτε του ύψηλού σου καθήκοντος έκτελεστής: έσο εύθύς τής δικαιοσύνης διανομείς, έσο πατήρ του λαού, έψ' ού έκλήθης να άρχης. 'Ο θεός ευοδώσει πάντα τά διαθήματά σου!"

Τρέμοντα εξέφερον τά χείλη του θνήσκοντος πατρός την ύστάτην ταύτην προς τον προσφιλή αυτού υίόν ευχήν: τρέμουσα ή χειρ του παρεδωκεν αυτόν τον δακτύλιον, τό σύμβολον του βασιλικού αξιώματος: με τρέμοντας όφθαλμούς, ος έπεσκέαζεν ήδη ή ψυχρά του θανάτου χειρ, άπεχαιρέτισεν ο Μανουήλ τό τέκνον του.

Σήμερον δέ ο μέν πατήρ έκείτο έν τή τάφω, ο δέ υιός, ο 'Αλέξιος, έκάθητο επί του θρόνου, τής όλισθηράς έκείνης έδρας, άφ' ής τοσοῦτοι άνδρες ισχυροί και εύτολμοι κατεκρημνίσθησαν: παρά δέ τον θρόνον ίστατο πάλιν ο άρχαίος σύμβουλος, ο έξόριστος 'Ανδρόνικος, τρέφων έν τή καρδιά του τους άρχαίους τής φιλοδοξίας πόθους και τό πάθος τής μαύρης εκδικήσεως και του μίσους κατά τής οικογενείας του ήγεμόνος του. —

Και επί του μονήρους τάφου του Μανουήλ έν τή ναψ του Παντοκράτορος έπεσωρεύοντο μέλανα νέφη, άγγέλλοντα φρικώδη θύελλα, και έτάραττον και αυτόν τον ύπνον του θανάτου. Και ή επί του τάφου καιομένη λυχνία έτρεμεν ως εάν έπρόκειτο να σθεσθή, και οι σκοτεινοί του ναού θόλοι έπληρουόντο φαντασμάτων άομαμάτων και τρυζόντων τους οδόντας, και γοεροί ήκούοντο περι τον τάφον όρνοι και στεναγμοί.

Τίς τολμά να διαταράξη του θανάτου την ειρήνην; Τίς εισέρχεται εις τον έρημον ναόν, ένθα κείται ο τάφος του θανόντος βασιλέως; Τίς επάτησε τό κατώφλιον τουτο, περαν του όποιου λήγουσι του κόσμου τά πάθη; 'Ιδού κινούνται τά φαντάσματα τά πληροδύνα ταούς θόλους του ναού — ίδού κινούνται τά επί του τάφου συμπυκνούμενα νέφη — και παύει ο τρυγμός των οδόντων των άοματών έκείνων κεφαλών!

Τά πάντα απολιθοδύονται εις την έμφάνισιν του προσερχομένου και μόνον ο ψυχρός του τάφου λίθος ίσταται και περιμένει. 'Αγριος προσβλέπει τον προσερχόμενον και έν ψυχρά άπορία ο τάφος, και φαίνεται λέγων προς αυτόν: "Οστις και άν ήσαι, θνητέ, όθεν και άν έρχεσαι, μή με πλησιάσης, μή με ψάσσης! Είμ' φύλαξ πιστός και άδέκατος τής έμπιστευθείσης μοι παρακαταθήκης. Τό έργον μου είναι να προστατεύω τον αιώνιον ύπνον του άνδρός, όν περικλείω, και δέν συγχωρώ, ούτε βέβηλος χειρ να με ψάσση, ούτε βέβηλος όφθαλμός να ειςδύση εις τά έχκατά μου. — 'Ενωσεις, θνητέ, τί έστιν ο θάνατος; 'Ενταύθα λήγουσι τά κόσμη, ένταύθα λήγουσιν αι τιμαί, ή δόξα και τά αξιώματα του κόσμου. 'Ενταύθα κείται βασιλεύς, όστις ήτο ισχυρός, όστις ήρχε λαών πολλών. — Και όμως ιδέ, άνθρωπε, πόσην θέσιν κατέχει! Αυτός, διά τον όποιον ή οικουμένη όλη έφαινετο πολύ μικρά και

περιορισμένη, κείται ένταύθα εις δύο σπιθαμάς γής! — "Απελθε, φύγε, μή ταράττης την ήσυχίαν μου!"

'Αλλ' ο εισελθών εις τον ναόν δέν σταματά, δέν άκούει την φωνήν, την λέγουσαν αυτόν έπιτακτικώς: "μή περαιτέρω!" Προχωρεί, διότι είναι άνήρ με θέλησιν σιδηράν, άνήρ περιφρονών πάν πρόσκομμα και μη δεχόμενος περιορισμούς, είναι ο Κομνηνός 'Ανδρόνικος, ο επισκεπτόμενος σήμερον τον τάφον του βασιλέως και έξαδέλφου του: είναι ο έξόριστος ο έρχόμενος σήμερον να περιυβρίση την κόνιν του αποθανόντος αυτοκράτορος.

Ναι! έρχεται να τέρψη τους όφθαλμούς του εις την θέαν έχθρου πεσόντος: έρχεται να κορέση επί τής ψυχράς του τάφου πλακός την άσθεστον τής εκδικήσεως δίψαν του: έρχεται διά ψυδών δακρύων και λόγων ύποκριτικών να βεβηλώσιν τον ιερόν ναόν. —

— Ποϋ κείται ο τάφος του Μανουήλ; ήρώτησεν ο 'Ανδρόνικος άμα πατήσας τό έδαφος τής Κωνσταντινουπόλεως.

— 'Εν τή μονή του Παντοκράτορος, τή άπήνησαν.

— Θέλω να μεταβώ εκεί, ειπεν ο ύποκριτής, όπως χύσω δάκρυ επί του τάφου του ευεργέτου μου.

Και την έπιούσαν τής άφιξέως του μετέθη εις την μονήν του Παντοκράτορος, υπό μόνων των δύο πιστών όπαδών του, του 'Αγιοχριστοφορίτου και του Τριψύχου, παρακολουθούσε.

Και οι δύο όπαδοι έστάθησαν παρά την θύραν του ναού, αυτός δέ έπροχώρησε μέχρι του τάφου και έστη όρθός και άσκεπής ένώπιον του λιθίνου μνημείου.

Και προτείνει τās χείρας του και τά χείλη του ψιθυρίζουσι.

— Προσεύχεται! λέγει ο Τριψύχος ταπεινή τή φωνή.

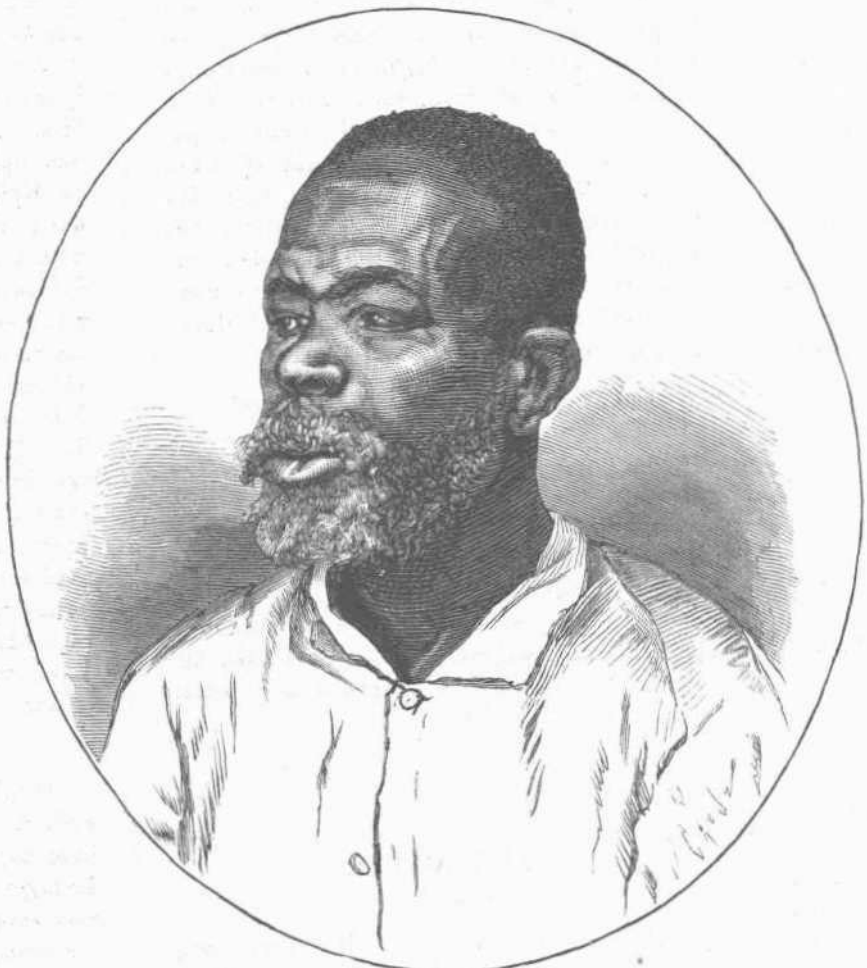
Προσεύχεται πραγματικώς ο 'Ανδρόνικος; Αι λέξεις, άς τά χείλη του προφέρουσιν, είναι δέησις ύπερ του νεκρού; 'Αφθονα βέουσι τά δάκρυα από των όφθαλμών του. 'Αλλ' ο 'Ανδρόνικος έχει τά δάκρυα εύκολα, όπλον φοβερόν του ύποκριτού! 'Ιδού προσερίδει τό μέτωπόν του επί του ψυχρού λίθου: ίδού ασπάζεται την ψυχράν πλάκα. 'Αλλά τί λέγει; 'Ακατάλειπτος ψιθυρισμός είναι οι λόγοι του. Κανείς δέν τους άκούει: αλλά τά φαντάσματα τους άκούουσι: τά φαντάσματα έννοουσι την σημασίαν αυτών.

(άκούουθε.)

Ο BOY-AMAMAS.

(μετά εικόνας.)

'Αφ' τής εποχής άνεφύη έν τή πολιτική όρίζοντι ή έν Τύνιδι διαφορά, άκούεται τό όνομα ενός των κυριωτέρων άρχηγών τής κατά των Γάλλων άντιστάσεως, του Βου-Άμέμα ή όρθύτερον Βου-Άμάμα. 'Ο φανατικός ούτος 'Αραβ, οϋ την εικόνα μεταφέρωμεν

Ο BOY-AMAMAS.

έν τή σημερινή του 'Εσπερου τεύχει, άνήκει εις την φυλήν του Ουλάδ-Σιδι-Τατζή, την κατοικούσαν χωρία τινά τής έρήμου Σαχάρας. 'Ο Βου-Άμάμας, καιτοι συγγενής άν του Σιδι-Σέχου, δέν είναι καταγωγής έπιστήμου: είναι όμως άνήρ με πολύ πνεύμα, άγων σήμερον τό 45^{ον} τής ηλικίας του έτος. 'Εκ νεαρής ήδη ηλικίας έδεικνυε τάσιν προς τον μυστικισμόν, και ένωρίς έπεδόθη εις την μελέτην τής μουσουλμανικής θεολογίας, κυρίως δέ τής δογματικής. Βαθμηδόν ή έπιβρόη αυτού εξετεινετο εις όλας τās χώρας τής άλγερικής έρήμου, και δέν ύπήρχε χωρίον, δέν ύπήρχε καλύθη, έν ή να μη άναφέρηται τό όνομά του και να μη γίνηται λόγος περι των θαυμάτων του. 'Η οικία του, γέμουσα πάντοτε φανατικών όπαδών του, έγένετο είδος θεολογικής σχολής και έντεκνηρίων όλων των έχθρών των χριστιανών. Πανταχόθεν τή προσεφέροντο άφιερώματα και δώρα. Καλώς επομένως κατηρητισμένος και με όλα τά χρειώδη έφωδισμένος ήδυνήθη ταχέως να κηρύξη τον ιερόν πόλεμον. Προς τουτο δέ διέσπειρε διά καταλλήλων αποστόλων, φανατικών και τουτών 'Αράβων, ότι περι τά τέλη του ένεστώτους αιώνος θα έλθη ή βασιλεία του Μαδθ, του μεγάλου άναμορφωτού του 'Ισλαμισμού, όν όλοι οι πιστοί Μουσουλμάνοι περιμένουσι: τής βασιλείας δέ ταύτης του Μαδθ θα προηγήτο λιμός (πεινα) και πόλεμος πεισματώδης, οϋ τό άποτέλεσμα θα ήτο ή έντελής των χριστιανών καταστροφή. Τουτο δέ έμελλε να συμβή τή 1299 τής 'Εγείρας, ήτοι τή 1881.

Αι θάρβαροι έκείναι φυλαί διετέλουν έν μεγάλη έξάψει, ότι κατά παράδοξον σύμπτωσιν τό έτος 1881 προμηγνύεται άφορον ένεκα τής έκτάκτου και διαρκούς ξηρασίας. 'Η ώρα έσήμανεν. 'Ο Βου-Άμάμας άναπετάσσει την σημαίαν τής επανάστασεως, ήτις λαμβάνει όσημέραι πλειοτέρας διαστάσεις.

Τώρα δέ γεννάται τό ζήτημα: είναι πράγματι αυτός ο άρχηγός του όλου κινήματος και ή ψυχή; ή είναι άπλοϋν όργανον, ως αυτός διακηρύττει; 'Οργανον όμως τίνος; Τό πιθανώτερον είναι ότι ύπάρχει συνενόησις μεταξύ των άρχηγών των άγρίων έκείνων φυλών, ή ότι πρόκειται περι έκτελέσεως σχεδίου άρχαίου προμεμελετημένου, πείνοτος εις την έξόντωσιν των χριστιανών και εις την έπικράτησιν του 'Ισλαμισμού εις έκείνα τά μέρη.

'Οπωςδήποτε ο Βου-Άμάμας είναι έχθρός επικίνδυνος, παρέχων πράγματα εις τους Γάλλους, τό μέν, διότι έπιτηδεύει άποφεύγει πάσαν συστηματικήν συμπλοκήν, τό δέ διότι μετ' άστραπιαίας ταχύτητος εύρίσκειται ποτέ μέν εις έν σημείον ποτέ δέ εις άλλο, και τό δή λεγόμενον γλιστρά από μέσα από τά χέρια των καταδικόντων αυτόν. 'Η εικόνα αυτού δέν παρουσιάζει οϋδέν τό έκτακτον: είναι ο τύπος του 'Αραβος έν βλη τή δυσειδεί αυτού μορφή.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΕΛΛΑΣ. Κατά τας τελευταίας ταύτας ημέρας πολλές λόγος ερίνετο ού μόνον εν ταϊς Έλλησικαϊς αλλά και εν ταϊς ξέναις εφημερίαις περι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων αϊτηθείσης δεκαπενθήμερου ἀναβολῆς εϊς τὴν παράδοσιν τοῦ δευτέρου τμήματος τῶν ἐκχωρηθησομένων χωρῶν, καὶ ποτὲ μὲν προὐβάλλετο ὡς πρόφασις τὸ βαρμαζάνιον, ποτὲ δὲ ἡ μὴ ἐγκαιρὸς μετακίνησις τοῦ πολεμικοῦ Ὀλλοκοῦ. Τέλος δὲ, ἀφ' οὔ ἡ διεθὴς ἐπὶ τῆς παραδόσεως ἐπιτροπὴ μετέδῃ ἐπιτοπίως και ἔσχε συνέντευξιν μετὰ τῶν τουρκικῶν ἀντιπροσώπων, ἡ προθεσμία προσδιωρίσθη εϊς πέντε μόνον ἡμέρας, ἰκανοποιηθέντων οὔτω και τῶν δύο μερῶν ὃ δὲ στρατηγὸς Σούτσος διατάχθη μετὰ τὴν λῆξιν τῶν πέντε ἡμερῶν νὰ καταλάβῃ τὰς νέας ἐπαρχίας κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν τάξιν και τὰς ταχθεϊσας προθεσμίας. Ἐπομένως καθ' ἦν στιγμὴν χαράττωσιν τὰς λέξεις ταύτας τὰ ἡμέτερα στρατεύματα χωροῦσι πρὸς κατάληξιν τῆς Καρδίττης, τοῦ Δομοκοῦ, τῆς Λαρίσης. Καὶ καιρὸς ἦτο πλέον, καθότι αἱ δύο μοῖραι — Αἱ ναυτικαὶ τῆς Ἑλλάδος προπαρασκευαῖαι, ἀρξάμεναι πρὸ πολλοῦ, ἐφθασαν ἥδη εϊς σημείον ἀρκετὰ εὐχάριστον, διότι, ὡς ἀναγινώσκωμεν εϊς τὰς ἑλλησικαῖς εφημερίδας, ἐνδεκα ἤδη τορπιλλοφόροι μετεκκομίσθησαν εϊς Ἑλλάδα. Ὅτι τὸ ναυτικὸν ἡμῶν μεγάλῃν εἶχεν ἀνάγκην ἀναπτύξεως, εἶναι ἀναντιρρήτου και κατὰ τοῦτο ὀφείλεται ἐπαίνους εϊς τὸν ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργῶν, κύριον Μπούμπουλην, μεριμνοῦντα δεόντως περὶ αὐτοῦ. Προσεγγὼς “ὃ Ἐσπερος” ἐλπίζει νὰ παρουσιάσῃ εϊς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ τὰς εἰκόνας τοῦ νέου ναυστάθμου παρὰ τὴν Σαλαμίνα και νέων τινῶν πλοίων, δι' ὧν ἐπιποτισθῇ ἐσχάτως τὸ ἡμέτερον ναυτικόν.

ΓΑΛΛΙΑ. Ἐν Γαλλίᾳ τὰ πνεύματα διατελοῦσιν ἐν ἐξάψει ἔνεκα τῶν ἐκλογῶν. Μεγάλη παρατηρεῖται κατὰ τὰς ἐκλογὰς ταύτας ἀντιδρασις κατὰ τοῦ Γαμβέττα και τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ, και ἐν τῇ συνελεύσει τῆς BELLEVILLE, διαμερίσματος αὐτοῦ, ὃ Γαμβέττας βελήσας νὰ ὀμιλήσῃ και νὰ ἐκθέσῃ τὸ πρόγραμμά του, παρεμποδίσθη ὑπὸ τῶν κραυγαζόντων και καταγρόντων ἀντιπάλων του. Βεβαίως ὃ Γαμβέττας θὰ ἐλληγῆ, περὶ τοῦτου τοῦλάχιστον δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀλλ' ἡ ἐπιβρόχη ἦν ἐξήσκει μῆχρι τοῦδε, φαίνεται κἀπως σαλευθεῖσα. Τοιοῦτος θῆμος ἦτο πάντοτε ὃ ζωηρὸς γαλλικὸς λαὸς· πρῶθυμος νὰ καταβρίβῃ σῆμερον τὸ εἶδωλον τῆς χβές. Διὰ τῆς κατισχύσεως χαράττει ὃ Γαμβέττας εἰαυτῇ τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἀνωτάτην ἀρχήν, και δὲν εἶναι παράδοξον, ἐὰν αὐριον τὸν ἴδωμεν βουλευτὴν, νὰ τὸν ἴδωμεν μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου εἰτι χρόνου πρὸεδρον τῆς δημοκρατίας. Τοὺς ἐπαίνους, ὡς ἐσχάτως ἀπένευμεν ἐν TOURS πρὸς τὸν νῦν πρὸεδρον Γρεβύ, δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωμεν και ὄλους τοῖς μετρητοῖς. Ἡ πολιτικὴ παρουσιάζει πολλά τοιαῦτα παγινίδια. — Ἐξ Ἀφρικής δὲν σημεψοῦται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας νεότερον τι σπουδαίον· λέγεται μόνον ἐτι ὃ Βου-Ἀμάμας, ὃ ἀτίθασσος και φανατικὸς Μαραθῦτος, ἐγκαταλειθεῖς ὑπὸ τινῶν φυλῶν, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ πρὸς τὸ Μαρρόκκον. Ἄλλ' ἡ τοιαυτὴ εἰδησις χρήζει ἐπιβεβαιώσεως, διότι πολλὰκις ἦδη ὃ πονηρὸς οὔτος ἐπαναστάτης ἀλλαγῶ ἐπιστάτετο ἐτι ἦτο και ἀλλαγῶ ἦτο. Ἐν τῇ σημερινῇ τεύχει τοῦ “Ἐσπερου” οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ἔχουσιν ὄλην τὴν εὐκαιρίαν νὰ

καμαρώσουσιν” τὸ ὠραῖον πρόσωπον τοῦ ἀντιπαλοῦ τοῦτου τῆς Γαλλίας.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ. Ἡ πολιτικὴ ἀργεῖ· ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου τὰ μεγάλα στρατιωτικὰ γυμνάσια διατελοῦσιν ἐν πλήρει ἀκμῇ. Ὁ γέρον αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, οὔ ἡ κρῆσις εἶναι ὄντως αἰδηρὰ, θέλει παραστῆ ἀποπροσώπως εἰς διάφορα μέρη, ὅπου θὰ λάθωσι χώρον τοιαῦτα γυμνάσια. Ἐξ ὄλων τῶν ἐπικρατειῶν πέμπονται ἀξιωματικοὶ ὅπως παρακολουθήσωσι τὰς τοιαύτας στρατιωτικὰς παραστάσεις. Δὲν ἐνοουθεῖται διὰ τῆ Ἑλλάς οὐδέποτε ἀντιπροσωπεύθῃ; Τὸ τοιοῦτο θὰ ἦτο ἀκόμμιον και συντελεστικόν διὰ τὰς στρατιωτικὰς ἡμῶν δυνάμεις.

ΑΜΕΡΙΚΗ. Εἰς μεγάλους φόβους ἐμβάλλει τὸν λαὸν τῆς Ἀμερικῆς τῆ ὕγεια τοῦ Προεδρου τῶν ἠνωμένων πολιτειῶν GARGFIELD. Αἱ δυνάμεις του ἐκλίπουσιν ἀσήμερον και οἱ ἐπισκεπτόμενοι αὐτὸν ἱατροὶ ἀνησυχουσιν ἥδη σπουδαίως. Κατὰ τὴν γνωμοδότησιν ἐνὸς τῶν ἱατρῶν, ἦν και ἐδομησίσεως διὰ τὸν ἀμερικανικὸν εφημερίδων, ἐν ὅσῳ ἡ σφαῖρα δὲν ἐξαχθῇ ἐκ τοῦ σώματος, ὃ κίνδυνος εἶναι μέγιστος, διότι φαίνεται ἐτι ἡ περικάλυψις και ἀπομόνωσις τῆς σφαίρας, μεγάλη οὕσις, δὲν δύναται νὰ ἐπιτελοσθῇ, ὅπως ἡλπίζετο κατ' ἀρχάς. Δυστύχημα μέγα διὰ τὴν Ἀμερικὴν ἢ ἀπολεσθῇ ἄνδρα συνετὸν και χαρακτήρος εὐσταθοῦς και ἀκραίου· ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι ἄνθρωποι πρακτικοὶ, και βιασοῦται τὸ ἱταλικὸ ἀξιωματικόν. “Morto un papa si fa un altro.”

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἡ πόλις ἦτο πεισματώδης, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἀπέθῃ, ὡς γενικὸς προσδοκοῦτο, ὑπὲρ τῶν δημοκρατικῶν. Ὁ Γαμβέττας ἐξελέχθη ἐν δυαδιμερίσμασιν, ἀλλ' ἐν τῇ τῆς BELLEVILLE ἐπιανοουθήρησε μόνον κατὰ 59 ψήφους· τοσοῦτον σφοδρὰ ὑπῆρξεν ἡ ἀντίδρασις. Ὅλα τὰ ἄλλα κόμματα, πρὸ πάντων ὅμως τὸ τῶν Βοναπαρτιστῶν, ὑπέστησαν ἦτταν μεγάλῃν. Ἡ ἄξις δὲν διαταράχθη οὐδαμῶ· ἡ κίβερνήσις εἶχε λάθει ὄλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

παρατιθέμενον τοῖς κυκνοφύλαξιν εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ WINDSOR. Ἄλλόκοτον ἔθιμον, ἀλλ' ἔθιμον και τοῦτο!

Ὁ θάνατος τοῦ δόκτορος TANNER. Ὁ πολυβύλλητος TANNER, ὃ Ἀμερικανὸς ἐκεῖνος, ὃ καταστράρας τὴν νηστειὰν ἔργον βιοποριστικὸν και διὰ τῶν στοιχημάτων κερδίσας ποσὰ οὐκ εὐκαταφρόνητα, ἀπέθανε διὰ τρόπου πεζωτάτου. Τὴν 5 τὸν παρελθόντος Ἰουλοῦ ὃ ἰσχυρὸς δόκτωρ κατέλυσεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον CORNELLUS ἐν Ἀμπελοδάμῳ, συνοδεύόμενος ὑπὸ τῆς πολυσάρκου συζύγου του και δύο τέκνων ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ. Ἐπὶ μίαν ἐδομαδα ἔμεινε ἐν τῷ ξενοδοχεῖῳ τρώγων ἐξάκις τῆς ἡμέρας και πίνων ἀνά πᾶσαν στιγμὴν πνευματικῶν ποτῶν. Τῷ ξενοδόχῳ εἶπε τίς ἦτο και ἐτι ἤλεθε διὰ νὰ λάθῃ συνέντευξιν μετὰ τοῦ δόκτορος Κρόφ, ὅστις ἐπανειλημμένως και διὰ τῶν εφημερίδων εἶχεν ἐκφράσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἀληθείας τῶν νηστειῶν τοῦ Τάνερ, δῖσχυρίζετο μάλιστα ἐτι ὃ Τάνερ κρυφίως ἐλάμβανε τροφήν. Ὁ Τάνερ ἤλθεν ἐπομένως εἰς Ἀμπελοδάμον, ὅπως καταθέτων ἐγγύησιν 50 χιλ. φράγκων κἀμῃ νέαν ἀπόπειραν τῆς νηστειῶς του ἐν αὐτῇ τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κρόφ, Ὁ Κρόφ ἐφθασεν εἰς Ἀμπελοδάμον μόλις τῆν 19 Ἰουλοῦ, και ἀμέσως εἰδοποίησε περὶ τοῦτου τὸν Τάνερ, ὅστις ἦδη ἦρχιζε ἢ ἀνοσομονῇ· τῇ ἀνήγγειλε δὲ και τὴν ἐπίσκεψίν του. Ὁ Τάνερ πλήρησ ἡραρὰ ἢ ἀντιμετωπίσθη ἐπὶ τέλους τὸν ἀντιπαλόν του, ἔσπευσε πρὸς τὴν κλίμακα τοῦ ξενοδοχείου ὅπως τὸν ὑποδεχθῇ, ἀλλ' ὀλισησας κατέπεσον ἀπὸ τῆς κλίμακος. Ἐκ τῆς πτώσεως ἐβλάθη ὃ ἐγκεφαλόν του και τὴν ἐπιούσαν ἀπέθανε χωρὶς νὰ συνέλθῃ εἰς ἐαυτὸν. Μὲ ὄλας τὰς παρακλήσεις τῶν οἱ διασημότεροι τοῦ Ἀμπελοδάμου ἱατροὶ δὲν κατάρθωσαν νὰ λάθωσι παρὰ τὴν συζύγῳ του τὴν ἄδειαν τῆς νεκροφίαις· μόνον ἡ ζύγισις τοῦ δόκτορος ἐπετράπη μετὰ πολλῆς δυσκολίας. Τὸ θάρρος του ἦτο 108 φροντία ἦτοι περίπου 47 ὀκάδες.

Περὶ ταμειυτηρίων τοῦ λαοῦ. Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἀνακινεῖται ἐν Εὐρώπῃ ζήτημα, πλείστας ὄσας παρέχον ἐπὶ τὸ μέλλον ἐγγυήσεις μεγάλη ἐπιτυχίας· εἶναι δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ βελτίωσις τῶν κατωτέρων τοῦ λαοῦ τάξεων. Ὁ διάσχυρος οικονομολόγος τῆς Γερμανίας SCHULZE-DELITZCH, ὃ θέσας τὸ ἀξιωμα, ἐτι “ἡ οικονομία ἀποτελεῖ τὴν πίστωσιν”, ἀσχυλοῖται πρὸ ἐτῶν ἦδη ἀνεπὸότως και δι' ἐντέχνων συνδυασμῶν ἢ αὐτῆσ τὴν πίστωσιν τῶν μικροεμπορῶν, μικροκτηματιῶν, τεχνιτῶν και ἐργατῶν, παρέχων αὐτοῖς τὰ μέσα πρὸς οικονομίαν. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦτω ἰδρύθησαν εἰς πλείστας πόλεις και χωρία ταμειυτήρια, ἐν οἷς ὃ πτωχὸς ἐναποταμειεῖ τὰς οικονομίας του. Δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ἐξασφαλίζονται τὰ χρήματα και σχηματίζονται θαμητῶν κεφάλαια ὠφέλιμα οὐ μόνον εἰς τὰ ἄτομα ἀλλὰ και εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἄλλὰ και ἡθικὴν ὠφέλειαν παρῆχει τὸ τοιοῦτο, διδίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀξιοπρεπῆ συναίσθησιν ἐτι διὰ τῆς βελήσεως του ἀποφουεῖ νὰ παρασυρθῇ εἰς θάπανην περιττὴν ἢ και ἐπιβλαβῆ δι' αὐτὸν, και ἐτι θυσιάζει πρόσκακιρὸν τινα ἠθονῇ ἐξασφαλίζει εἰαυτῷ πόρον διὰ τὸ μέλλον ὑπὲρ ἀνάγκης πραγματικῆς. Τοῦτο δὲ ἐνοουθεῖ τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργητικότητα, τὸν καθιστᾷ κύριον ἐαυτοῦ, ἰκωνότερον εἰς τὸ ἔργον του και ἐπιτιδίδει εἰς τὸ νὰ βυμμίξῃ τὰ τοῦ βίου του. Βαθυηδὸν ἡ ἐξις τῆς οικονομίας καθίσταται ἠθικὴ ἀσχυρισ, αὐθῆνοσα τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου και ἐνοουθουσα τὴν

βελήσιν του. Ἐπομένως ἐν τῇ ἰδρύσει τῶν τοιοῦτων ταμειυτηρίων ἐνοουθεῖται οὐ μόνον τὸ ὄλλοκον και τὸ ἠθικόν, σπουδαῖον και τοῦτο, ὡς εἶπομεν, οὐ μόνον διὰ τὰ ἄτομα ἀλλὰ και διὰ τὴν κοινωνίαν. Πρὸς λοιπὸν αἱ εὐκολαί τῆς ἀποταμειουσεως νὰ πολλαπλασιασθῶσι και νὰ δοθῇ τῷ λαῷ ἡ περίστας νὰ δύναται νὰ οικονομῇ και τὸ ἐλάχιστον χρηματικὸν ποσόν, και τοῦτο κυρίως. Ἀναριθμητοὶ εἶναι οἱ τρόποι, οἱ ἐπινοηθέντες πρὸς τοῦτο· ταμειυτήρια ἐργατῶν, ταμειυτήρια μικροεμπορῶν, ταμειυτήρια στρατιωτικᾶ, ταμειυτήρια σὺλλογικᾶ, ταμειυτήρια σχολειῶν. Τὰ τελευταῖα ταῦτα μάλιστα ἔχουσιν πλείστον ὄσγη τὴν σημασίαν. Ἐξ ἀπαλῶν ὀνόνων συναίβιζουσι τὰ παιδία νὰ ἐκτελοῦσι πρᾶξιν ἀνδρικήν, ἢ ἀνθίστανται δηλαδὴ εἰς τὸ γύπτρον περιττῆς και προσκαίρου εὐχαριστήσεως, ὅπως κατὸσιν θεραπείωσιν ἀνάγκην σοβαρωτέραν. Τὸ παιδίον οικονομεῖ σήμερον τὸ λεπτόν και ἀποταμειεῖ αὐτὸ· αὐριον θὰ οικονομῇ ὡς ἀνὴρ και θὰ ἀποταμειεῖ τὴν ὄρακμην. Οὔτω και τῆς καθημερινῆς ταύτης πρᾶξεως, διὰ τῶν μικρῶν τοῦτων ἀποταμειουμένων ποσῶν, διὰ τῆς συναισθήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐτι χάρις ἐαυτῷ ἔχει τι, διὰ τῆς τοιαυτῆς τάξεως, περισκεψιας και διηκευῶς βελήσεως, σχηματίζονται οἱ ἄνθρωποι με χαρακτήρα, ἰσχυροὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ βίου, ἄσχυροι ἐν τῇ ἐργασίᾳ, οικονομῶν και ἐνάρετοι. Πόσον δὲ ἡ τοιαυτὴ τῶν ἀτόμων βελτίωσις ἐπιβρᾷ ἐπὶ ὄλης τῆς κοινωνίας εἶναι εὐνόητον. Ἐν Ἑλλάδι ἔχομεν τὸ πρᾶγματι εὐεργετικὸν ταμειυτήριον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Τραπεζῆς, ἰδρυθὲν, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, παρὰ τὸ πρῶτον δικηκεῖ τοῦ Τραπεζῆς, Γεωργίου Σταυρου. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συστηθῶσι τοιαῦτα ταμειυτήρια και ἐν τοῖς σχολείοις, και ἐν θιομηχανικαῖς καταστήμασι και ἀλλαγῷ; Τώρα ἐτι ἐν Ἑλλάδι σπουδαίως προάγεται ἡ παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη δὲν θὰ ἦτο ἐπίκαιρον, οἱ περὶ αὐτὴν ἀσχυλοῦμενοι νὰ δινεργήσωσι τὴν ἰδρύσιν τοιοῦτων ταμειυτηρίων, ὅπως τὰ παιδία εἰς τῆς πρῶτης αὐτῶν ἡλικίας συναιβίσωσιν εἰς τὴν οικονομίαν και εἰς τὴν τακτικὴν τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν διευθέτησιν;

Ἡ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Ἐκθεσις πρωτοφανῆς εἰς τὸ εἶδος τῆς, ἀλλὰ και εἰς ὅσιστον θαμῶν περιεργος, τελειται νῦν ἐν Παρισίοις. Εἶναι ἡ ἐκθεσις τοῦ ηλεκτρισμοῦ. Τὸ εὐρύχωρον μέγαρον τῆς Ἐκθέσεως γέμει μηχανῶν ἐργαζομένων, λαμπτήρων σπινητροβολόντων, τηλεφωνῶν ἐστημημένων, τηλεγράφων μεταβιβαζόντων τηλεγραφεῖματα, γέμει τέλος πλείστων ὄσων μηχανημάτων ἀναγομένων εἰς τὸν ηλεκτρισμόν. Ὅταν σὺλλογισθῇ τις ἐτι ἡ βολταϊκὴ στήλῃ ἀνεκαλύφθη τὸ ἀ'. ἔτος τῆς παρῆσης ἑκατονταετηρίδης, βταν σὺλλογισθῇ τις πρὸς τοῦτους ἐτι ὄλα τὰ σῆμερον ἐνοῦσιν τοῦ ἐκτεπλητημένου θεατοῦ παριστανόμενα θαμάματα ἀπὸ τῆς πρῶτης ἐξείνης ἀνακαλύψεως χρονολογούντα, δικαίως δύναται νὰ καταμετρήσῃ τὴν τεραστίαν τῆς ἐπιστήμης πρόοδον. Ἀπὸ τῆς πλατειας τῆς Ὀμονοίας ἡλεκτρικὸς αἰθροδρόμος μεταφέρει τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν Ἐκθεσιν μέχρι τοῦ μεγάρου αὐτῆς. Τῆς

κεντρικῆς αἰθούσης τὸ ἦμισυ καταλαμβάνουσι τὰ ἐκθέματα τῶν ξένων χωρῶν. Ἀντιπροσωπεῖονται δὲ ἐν τῇ Ἐκθέσει ταῦτῃ ἡ Ἀγγλία, ἡ Γερμανία, ἡ Ἀμερικὴ, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Ἰταλία, τὸ Βέλγιον, ἡ Ρωσία, ἡ Αὐστρία, ἡ Νορβηγία και αὐτὴ ἀκόμη ἡ Ἰαπωνία. Ἐν τῇ μέσῳ ὕφους ταῖς μέγας ἡλεκτρικὰς φᾶρος, ἐπιβλήπων τὰ πάντα. Ἐστήθη ὃ φᾶρος οὔτος ἐντὸς εὐρείας δεξιαμενῆς, ἐν ἡ μικρᾷ ἡλεκτρικῇ λέμβῳ ἐκτελεῖ τοὺς ἐλιγμοὺς τῆς. Πληθύν τῆς δεξιαμενῆς ταύτης εὐρίσκειται μικρὸν “κῖοσκι”, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου θέλουσι γείνει κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκθέσεως τὰ πειράματα πρὸς ἐξακριβωσιν τῆς ἐπιβρόης, ἦν ἐξασκαῖ τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς ἐπὶ τῶν φυτῶν.

Τὸ ἔτερον ἦμισυ τῆς κεντρικῆς αἰθούσης καταλαμβάνουσι τὰ γαλλικὰ ἐκθέματα, πολλὰ και πολλοῦ λόγου ἄσια. Αἱ ἐταιρία τῶν γαλλικῶν αἰθροδρόμων ἐξέθεσαν ἐνταῦθα τὰ διάφορα αὐτῶν ἡλεκτρικὰ μηχανήματα, ὧν ποιοῦνται χρήσιν· τὸ δὲ ὑπουργεῖον τῶν Ταχυδρομείων και Τηλεγράφων ἐξέθεσε και τοῦτο τὰς νεωτέρας μεθόδους, ὧς εἰσῆγαγε πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ σπουδαίου τοῦτου κλάδου.

Εἰς τὸ ἄνω πάτωμα τοῦ μεγάρου ὕπαρχουσι καια σαιρὰν αἰθουσαι πολλαὶ πλήρεις ἐκθεμάτων, ὡν ἡ ἀπλὴ καταμετρησις ἤρχει νὰ πληρωθῇ στήλας ὀλοκήρουσ τοῦ “Ἐσπερου”. Ἐνταῦθα παρουσιάζεται πρῶτον κομψόστατον θέατρον, φωτισζόμενον ὄλον διὰ ἡλεκτρισμοῦ και περιέχον τὰ διάφορα μηχανήματα τοῦ διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν σκηνῶν, διὰ τὸ ἀναπέτασμα και καταπέτασμα τῆς αὐλαίας, διὰ τὰ σημεῖα τῆς πυρκαΐας κ. ἄ. ὄλα ἐνεργουτα διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Ἐρχεται κατόσιν Ἰννακολόγη φωτισζομένη ἡλεκτρικῶς. Ἐπειτα κατοικία, λαμπρῶς ἠηρηπισομένη και συγκεκριμένη ἐκ προθαλάμου, αἰθούσης, ἑστιατορίου, μαγειρείου, κοιτῶνος, λουτρῶνος. Πάντα τὰ τῆς οἰκιακῆς χρήσεως, κώδωνες, λαμπτήρες, ἑστία και αὐτὰ ἀκόμη τὰ σημενωματᾶρια τοῦ σφαιριστηρίου ἐνεργουσιν ἡλεκτρικῶς. Ἡ οἰκία αὐτὴ εἶναι πρᾶγματι ἀξιοθέατος, και διδίδει ἡμῖν μίαν ἰδεάν ποῖας εὐκολίας και ἀναπαύσεως θέλει εἰσαῖε μετὰ μικρὸν ὃ πολιτισμὸς εἰς τὰς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων. Ἐν ἄλλῃ παραλεύρῃ αἰθούσῃ εἰσιν ἐκτεθειμένα διάφορα παγινίδια, ὄλα κινούμενα διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, και ἐκκόνουτα πάνω δικαίως τὴν προσοχὴν και τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ μικροῦ κόσμου. Ἐρχονται ἔπειτα αἱ αἰθουσαι αὐτῶν τηλεφωνῶν, ὅπου ὃ εἰσερχόμενος νομίζει τῷ ὄντι ἐτι εἰσερχεται εἰς μαγευμένον παλάτιον. Πλησιάζεις τὸ οὖς σου εἰς τὸ τηλεφωνῶν και ἀκοῖσες τοὺς τεχνίτας τοῦ μεγάρου μελοδραματικοῦ θεάτρον ψάλλοντες ἡ τοὺς ὑποκριτᾶς τοῦ θεάτρον τῆς γαλλικῆς Κομμωδίας ἀπαγγέλλοντας. Ἐρχονται τέλος αἱ αἰθουσαι τῆς διὰ ἡλεκτρικοῦ φωτός φωτογραφίας και ἄλλαι πολλαί.

Πολλὰ εὐρύχωρα δωμάτια κατέχονται ὑπὸ τῶν ἐκθεμάτων τοῦ διασῆμου Ἀμερικανοῦ Ἐδισῶνος, ὅστις τοσαῦτην ὄσγην ἐδωκεν εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην. Ἐπ' ἰσῆς εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα ἐλέπει τις τὸ σχῆδιον τοῦ μικροῦ ἡλεκτρικοῦ ἀεροστάτου, τοῦ ὁποῖο ὃ ἐλις ὑπερικᾶ τῆν ἀντίστασιν τοῦ ἀέρος, ὅπερ εἶναι ἡ πρῶτη ἀρχὴ πηδαλιουχίσεως τοῦ ἀεροστάτου. Τὸ ἐσπέρας ὄλαι αἱ αἰθουσαι και τὰ δωμάτια τῆς Ἐκθέσεως φωτίζονται ἀπλήτως διὰ ἡλεκτρικοῦ φωτός, ὅπερ παριστᾷ θέαμα ὄντως καταπληκτικόν.

Τοιαυτῇ εἶναι ἡ παγκόσμιος Ἐκθεσις τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ἐπιλέγει ὃ σοφὸς TISSANDIER, ἐκ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ ὁποῖου ἀποσπάσαμεν περικοπάς τινας, ἐκθεσις ἦτις νέαν ἐγκαινίζει ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐπιστήμης. Χθὲς ἀκόμη

ἐωρτάσαμεν τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου Στεφενῶνος. Ὁ ἄτμος θεβᾶτως οὔτε ἀνεπληρώθη, οὔτε θέλει ποτὲ ἀναπληρωθῇ· ἀλλὰ πλησίον αὐτοῦ αὐθάει και ἀναπτύσσεται βοηθὸς ἰσχυρὸς ἀπὸ τοῦδε, ὃ ἡλεκτρισμός.”

Λεωκός ἐλέφας. Κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ὃ βασιλεὺς τοῦ Σιᾶμ ἔλαβε παρὰ τινος τῶν τοποτηρητῶν του τὴν εἰδησιν, ἐτι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του εὐρέθη κατὰ λεωκός ἐλέφας, ὄν, ὡς γνωστὸν, οἱ κάτοικοι τοῦ Σιᾶμ λατρεύουσιν ὡς θεόν. Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ὃ βασιλεὺς και οἱ ἱερεῖς ἀπεφάσισαν νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν εἰς τὴν πρωτεύουσαν μετακομζόμενον ἐλέφαντα με ὄλας τὰς ἐπιστήμους τελετὰς ἐν χρῆσει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει. Ὁ βασιλεὺς, ὃ κληρὸς ὄλος και πλῆθος λαοῦ ἐξῆλθον εἰς προῦπάντησιν· ἄμα δὲ τὸν εἶδον ἐξέφρασαν διὰ μεγᾶλων φωνῶν τὴν χαρὰν των. Ὅλοι ἐγονάτισαν, ὃ δὲ βασιλεὺς ἐπέθεσε τὴν προβοσκίδα τοῦ ἐλέφαντος ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ κεφαλῆς και ἐπὶ τῶν ὤμων του εἰς σημεῖον εὐλογίας. Κατόσιν ἐγένετο ἡ ἐπίσημος εἰς τὴν πρωτεύουσαν εἰσοδος. Ἐν ταῖς ὁδοῖς ὃ στρατὸς ἦτο παρατεταμένος. Δεξιᾷ τοῦ ἐλέφαντος ἐπορεύετο ὃ βασιλεὺς, γυμνὸν κρατῶν ἐν χειρὶ τὸ εἶφος· ἀριστερᾷ δὲ ὃ ἀρχιερεὺς, κρατῶν χρυσὴν βάρδον. Κανονοβολοῦσαι ἀντήχησαν ἄμα πατήσαντος τοῦ ἐλέφαντος τὴν πόλιν, οἱ στρατιωτᾶ ἐπαρουσίασαν τὰ ὄπλα, και ὃ λαὸς ἐγονάτισεν. Ὁ βασιλεὺς συνῶθευσε τὸν ἐλέφαντα μέχρι τῶν ἀνακτῶρων, ἐνθα εἶχε παρασκευασθῇ τὸ οἰκίμα τοῦ νέου θεοῦ. Ἐκεί ὃ βασιλεὺς τῷ ἀπένευμε τὴν μεγάλην ταινίαν ἐνὸς τῶν παρασῆμων του και τὸν τίτλον και τὸν θαμνὸν ἡμερῶνος. Τὰ σκεῖθῃ τῆς τραπεζῆς τοῦ νέου θεοῦ εἰσιν ὄλα ἐκ χρυσοῦ και λεπτοστάτης πορσελάνης.

ΓΝΩΜΙΚΑ.

Ὁ φιλελευθερος, ὃ ζητῶν νὰ θυσιάζῃ τὴν ἐλευθερίαν ἔνεκα τῶν συμβανουσῶν κατακτήσεων, ὄμαιάζει ἄνθρωπον θέλοντα νὰ ἐκρίζωσῃ τὰς ἀμπέλους διότι ὑπάρχουν ἐν τῷ κόσμῳ μέθυσοι.

Ὁ ἰσχυρώτερος δὲν εἶναι ποτὲ ἀρκούντως ἰσχυρὸς, ὅστε νὰ ἦται πάντοτε κύριος.

Ἡ ἀληθὴς σοφία τῶν ἐθνῶν εἶναι ἡ πείρα. Ναπολέων Α'.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Γνωστοποιουμεν εἰς τοὺς βουλομένους νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ τοῦ “Ἐσπερου”, ἐτι κατὰ συνεννόησιν γενομένην κατ' εὐθείαν μετὰ τῆς διευθύνσεως αὐτοῦ και τῆς γενικῆς διευθύνσεως τῶν γερμανικῶν Ταχυδρομείων, δύναται νὰ πράξωσι τοῦτο καταβάλλοντες τὴν ἐτήσιαν αὐτῶν συνδρομὴν και εἰς τὰ οἰκεία ταχυδρομικὰ γραφεῖα. Ἐπὶ δὲ τῇ εἰδοποιήσει τῆς καταβληθείσης πληρωμῆς θέλουσιν ἀποστέλλεσθαι αὐτοῖς τὰ ἐκδιδόμενα τεύχη τακτικῶς.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ CANAL-STR. 3. LEIPZIG.

ΚΑΚΑΟΝ ΤΟΥ ΒΑΡΩΝΟΥ ΛΗΒΙΓ (LIEBIG).

Εύρηται παρ' ἅπασι τοῖς φαρμακείαις καὶ παντοπωλείαις τοῦ Κόσμου.

für Familien und Lesecirkel, Bibliotheken, Hotels, Cafés und Restaurationen.

Illustrierte Zeitung

Probe-Nummern gratis und franco.

Abonnements-Preis vierteljährlich 6 Mark. — Zu beziehen durch alle Buchhandlungen und Postanstalten.

Expedition der Illustrierten Zeitung in Leipzig.

ΕΣΠΕΡΟΣ

σύγγραμμα περιοδικὸν μετ' εἰκόνων δις τοῦ μηνὸς ἐκδιδόμενον ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ.

Διηγήματα. — Ποιήσεις. — Ἀρχαιολογικά. — Ἀνακαλύψεις. — Ἐπιστημονικά. — Πολιτικά ἐπιθεωρήσεις. — Βιβλιοκρισίαι. — Διάφορα.

Τιμὴ ἑτησία προπληρωμένη Φράγκα 40.
Διὰ τὴν Γερμανίαν μάρκ. 32. Διὰ τὴν Ῥωσίαν ρούβλ. 16 ἀργ.
Ὁ Ἑσπερος πέμπεται ἐλεύθερος ταχυδρ. τέλους.
Διεύθυνσις· CANAL-STRASSE 3. LEIPZIG.

Ο ΕΚΑΤΟΓΓΡΑΦΟΣ

ἀνατυπῶναι 50 μέχρι 150 κίς καὶ διὰ μελάνης καὶ διὰ τῶν ποικιλωτέρων χρωμάτων (Haber μετὰλλια ἀξίας). Διὰ πλειοτέρας πληροφορίας καὶ δείγματα ἀπευθυντέον εἰς τὸ

γραφεῖον τοῦ Ἑκατογγράφου (Λονδίνον. 135 Cheapside) ἢ πρὸς τοὺς Κουὲ ἀδελφοὺς Μαρίνον εἰς Ἀθήνας.

THE HEKTOGRAPH

(ὁ Ἑκατόγγραφος) is still unrivalled for obtaining 50 to 150 Duplicates in indelible black and various coloured inks. (Haber's Prize medals.) Write for particulars and specimen,

Hektograph Depot 135 Cheapside. London, or Messrs Marino Broth. — Athen.

Polychrome Meisterwerke der monumentalen Kunst in Italien.

Herausgegeben von Baurath H. Kühler in Hannover. In Prachtband 250 M. Ein Blatt einzeln 18 M. Ein künstlerisch ausgeführtes Prachtwerk in Farbendruck. In kasserst getreuer Wiedergabe 12 der farbenprächtigsten Monumente Italiens (Sixtin. Kapelle, Rafael'sche Loggien, Saal des Dogenpalastes in Venedig, Bibliothek in Siena, Dom von Orvieto etc.) umfassend.

LEIPZIG.

Baumgärtner's Buchhandlung.

Zu beziehen durch alle Buchhandlungen:

Für Literaturfreunde!

Unter dem Titel:

LITERARISCHER MERKUR

erscheint seit October v. J. monatlich zweimal ein vornehm ausgestattetes kritisches Organ der populair-wissenschaftlichen Literatur.

Dasselbe bringt neben fesselnden Essays über die verschiedensten literarisch interessanten Ereignisse unparteiische Besprechungen beachtenswerther Erscheinungen der

Philosophie, Naturwissenschaften, Geschichte (inclus. Kunst-, Literatur- und Kulturgeschichte), Länder- und Völkerkunde, sowie der Schönen Wissenschaften.

Ausserdem enthält jede Nummer ein fortlaufendes, systematisches Verzeichniss der auf folgenden Gebieten in den letzten 14 Tagen erschienenen Neuigkeiten — und zwar aus der deutschen Literatur vollständig, aus der englischen und französischen soweit dieselben für Deutschland von Interesse sind:

Literaturgeschichte. Bibliographie. Sammelwerke. Theologie und Philosophie. Rechts- und Staatswissenschaft. Politik. Statistik. Verkehrswesen. Medizin. Tierheilkunde. Naturwissenschaften. Pharmazie. Mathematik. Astronomie. Erziehungs- und Unterrichtswesen. Philologie. Orientalia.

Neuere Sprachen. Altdeutsche Literatur. Geschichte u. deren Hilfswissenschaften. Länder und Völkerkunde. Reisen. Kriegswissenschaft. Pferdekunde. Bau- und Gewerbkunde. Maschinenwesen. Handelswissenschaft. Haus-, Land- und Forstwirtschaft. Belletristik. Schöne Künste. Prachtwerke.

Der „Literarische Merkur“ ist also für jede Bibliothek wie für jeden Privatmann, welcher für die literarischen Neuigkeiten eines oder mehrerer der oben bezeichneten Gebiete ein Interesse hat, von Wichtigkeit.

Zu beziehen durch jede Sortimentsbuchhandlung oder franco von der unterzeichneten Verlagsbuchhandlung zum Preise von 75 Pf. pro Quartal.

Die Verlagshandlung von Franz Neugebauer in Berlin, W.

Ἐκ τοῦ βιβλιοπωλείου Γ. ΣΠΕΜΑΝΝΟΥ ἐν ΣΤΟΥΤΓΑΡΤΗΙ ἐξεδόθη·

ΕΛΛΑΣ καὶ ΡΩΜΗ

ὑπὸ

ΙΑΚΩΒΟΥ ΦΑΛΚΕ

Ἐθνογραφικὴ ἱστορία τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος μετὰ πολλῶν εἰκόνων ἀρχιτεκτονικῶν, πλαστικῶν καὶ χωρογραφικῶν τῶν ἐγκριτοτέρων γερμανῶν καλλιτεχνῶν.

Τιμὴ τοῦ ἀδέτου τόμου ἐν 35 τεύχεσι Μάρκα 52.50.
Μετὰ πλουσίου δεσέματος „ 70.—.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Γνωστοποιούμεν τοῖς ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ Κυρίοις συνδρομηταῖς τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ, ὅτι ἡ ἐπιστασία τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἀνετέθη τῷ

Κυρίῳ Δημητρίῳ Ἀ. Κορομηλᾷ.

Ἡ ἐν ΑἴΓΥΠΤῳ ἐπιστασία τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ ἀνετέθη τῷ ἐν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΙ

Κυρίῳ ΠΕΤΡῳ ΣΑΡΑΝΘΙ

(Βιβλιοπωλεῖον “ὁ Φοῖνιξ”).

Ἡ ἐν ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῃ ἐπιστασία

τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ

ἀνετέθη τῷ βιβλιοπώλῃ Κυρίῳ GRASSO.

Ἐν ΙΒΡΑΙΑΙ ἡ ἐπιστασία τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ ἀνετέθη τῷ

Κυρίῳ ΙΩΑΝΝῃ Α. ΒΟΣΚΩΦ

Γενικῷ πράκτορι τῶν Γαλλικῶν Διαπορθημύσεων (Messageries maritimes).

Συντάκτης· Δρ. Γ. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ. CANAL-STR. 3.

Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίνῃ καὶ Λειψία. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψία.